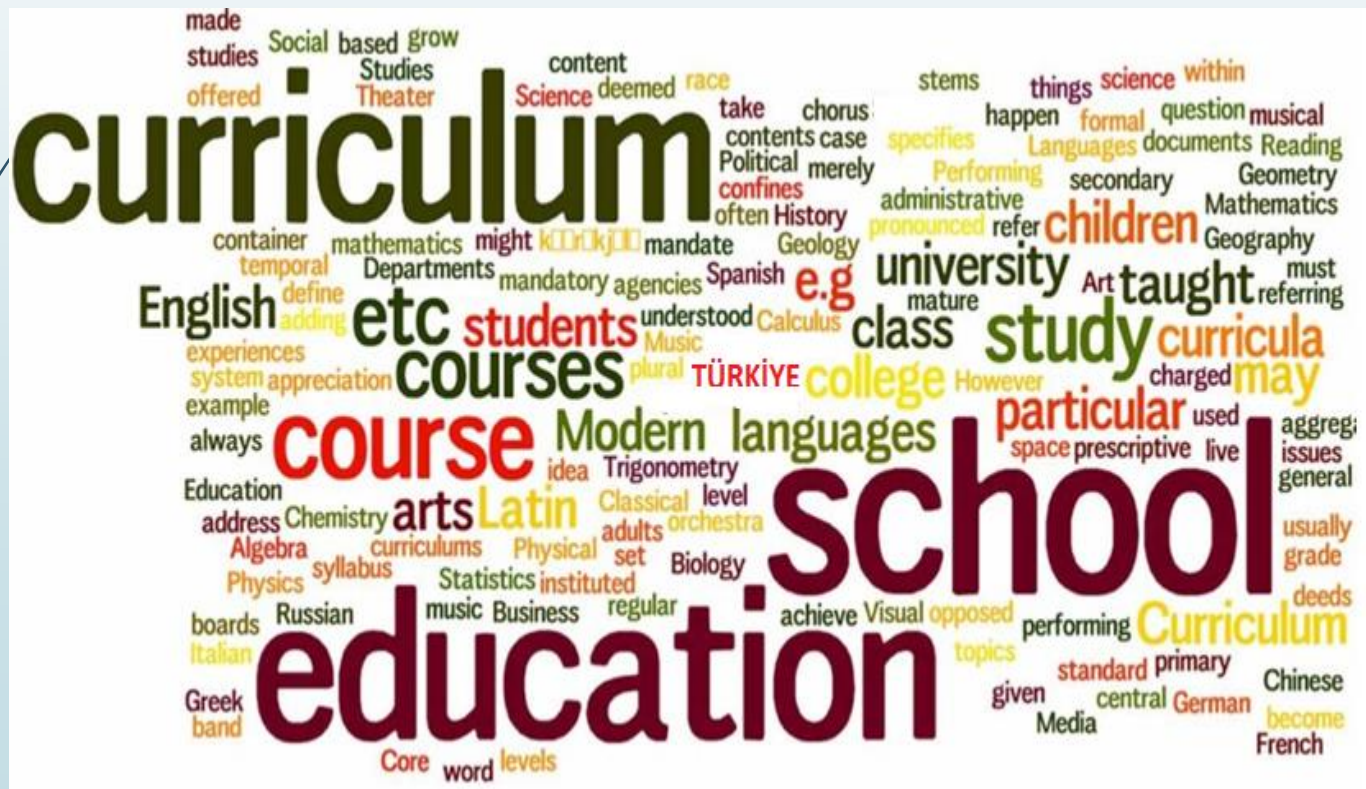

<https://avesis.yildiz.edu.tr/yverisen>

“Düşündüğümüzden daha karışıktır.”

Öğretim planlaması, eğitimin en ciddi ve önemli alanıdır !
Etkili ve başarılı bir öğretim iyi bir tasarımla başlar.

Öğretimin Planlanması

•Eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için planlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir biçimde uygulanmasıyla ilgili etkinliklerin tümüdür.

PLANLAMA

ÖRGÜTLEME

UYGULAMA

DEĞERLENDİRME

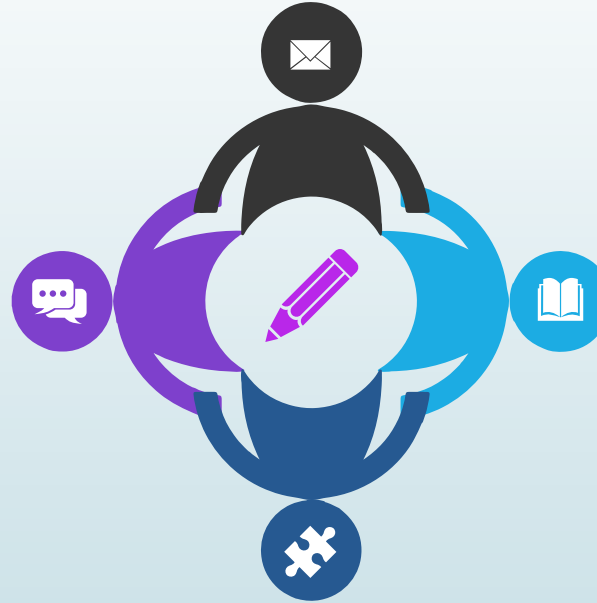

Planlama Sürecine Başlama

Nasıl bir İnsan?

Eğitim Felsefesi

Milli Eğitimin Amaçları

Birey ve Toplumun
Beklentileri

KÜLTÜR

İnsanın yarattığı her şeye genel anlamda kültür denir.

Toplumu oluşturan insanın öğrendiği, bilgi, sanat, gelenek, görenek ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan karmaşık bir bütündür.

Kültürel değerlerin bireylere kazandırılması sürecine ise kültürleme denir.

EĞİTİMLE İLGİLİ FARKLI TANIMLAR

Eğitim genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir.

Eğitim, kişinin yaşadığı toplum içerisinde değeri olan, yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin bütünüdür.

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme oluşturma sürecidir.

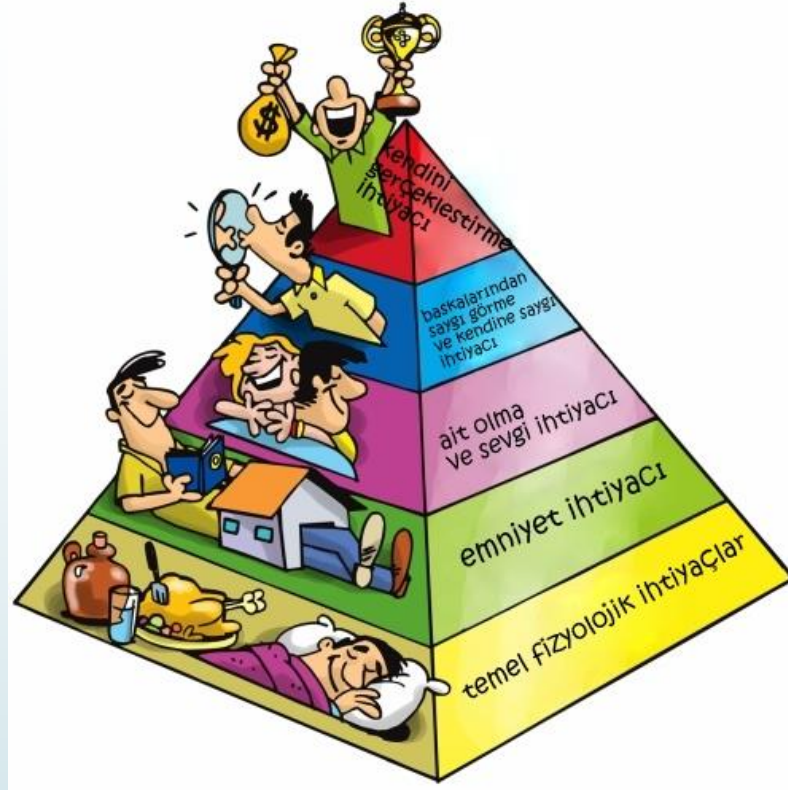
Eğitim, bireyin toplum standartlarını, inançlarını ve yaşam yollarını kazanmasında etkili olan tüm sosyal süreçlerdir

Eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin, özellikle de okulun etkisi altında sosyal yeterlik ve en iyi şekilde bireysel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre eğitim, yaşantılar yoluyla, deneyimleyerek, gözlemleyerek, deneme-yanılma yoluyla, kendi bilişsel semalarını yapılandırma sürecidir.

Eğitim; bireyin davranışlarını geçmişin deneyimleri, bugünün imkanları, yarının vizyonu ile geliştirme, bireyin kendini gerçekleştirmesine imkan sağlama ve toplumsal reforma öncülük etme sürecidir (Erişen, 2022)

DAVRANIŞ

- Organizmanın etkiye karşı göstermiş olduğu tepkidir
- Eğitim açısından gözlenebilir, ölçülebilir ve istenilir olmalıdır

Davranışları Üç Grupta Toplayabiliriz

- Doğuştan gelenler (göz kırpma, ağlama gibi)

- Geçici olanlar (alkol, yüksek ateş vb nedenlerle ortaya çıkarlar)

- Sonradan kazanılanlar (öğrenme ürünleri)

Öğrenme yoluyla gerçekleşen veya gerçekleşmesi beklenen davranışlar

1

BİLİŞSEL
Bilgi sonucu
oluşanlar

2

DEVİNSEL
Psikomotor
beceriler

3

DUYUŞSAL
Kişilik, karakter,
ilgi ve tutum

-
- Bireyin içinde bulunduğu çevreyle etkileşimi sonucu davranışlarında oluşan kalıcı izli değişimlerdir.
 - Tekrar ve yaşantı sonucu davranışlarda meydana gelen oldukça devamlı değişiklikler olarak ta tanımlanabilir.
 - Yalnızca okul yada sınıf ortamıyla sınırlı değildir, her zaman istenilen yönde olmayabilir

ÖĞRENME

Eğitim-Öğretim

YASAM BOYU

HER YERDE

Ailede, arkadaşlarla, okulda, işte, diğer sosyal çevrelerde

DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ

Bilişsel, Devinsel, Duyuşsal

PLANSIZ-PLANLI VE PROGRAMLI

Plan ve program çerçevesinde gerçekleşirse öğretim

EĞİTİM- ÖĞRETİM FAALİYETLERİNİN PLANLANMASI

Tasarlanan eğitim amaçlarının veya öğrencilerde istenilen yönde davranış değişikliklerinin gerçekleştirilebilmesi ile eğitim faaliyetlerinin bir program çerçevesinde yapılması arasında pozitif bir ilişki vardır.

Eğitimin verimliliği bireye kazandırılacak davranışların gerçekçi biçimde tespit edilmesine, bu değişikliklerin gerçekleşmesi için uygun eğitim ortamlarının düzenlenmesine, öğrenciye davranış değişikliğini gerçekleştirmede sistematik rehberlik yapılmasına, tasarlanan davranış değişikliklerinin ne ölçüde gerçekleştiğinin güvenilir biçimde kontrol edilmesine bağlıdır.

02

Eğitim faaliyetleri sonunda hedeflenen sonuçların gerçekleşmesi tutarlı ve ayrıntılı bir planlamanın yapılmasını gerekli kılar.

04

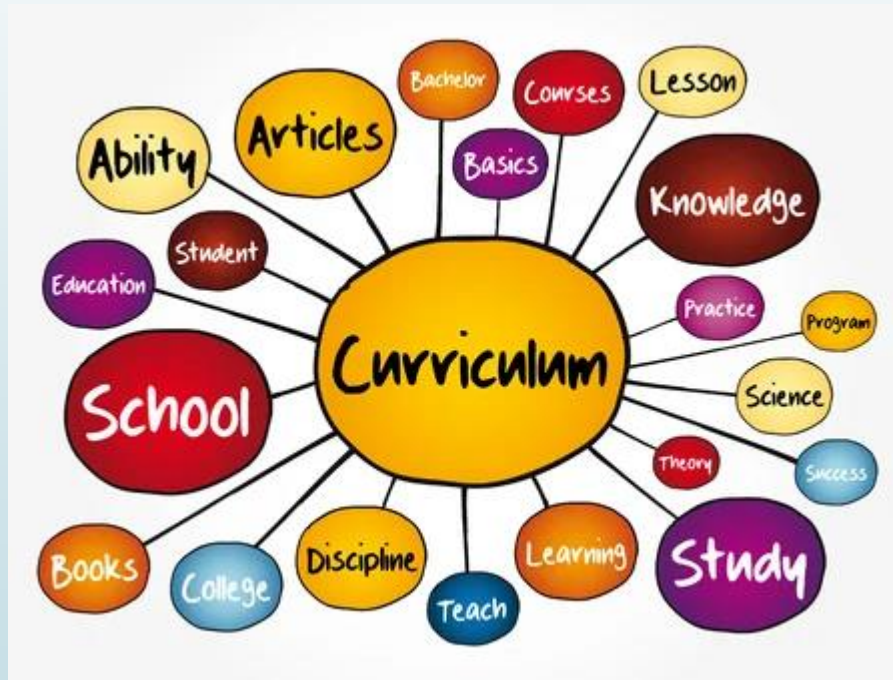
İyi planlanmamış bir eğitimden başarı beklenemez

EĞİTİM PROGRAMI

Okul/kurum içi ve dışındaki bütün öğrenme ve öğretim faaliyetlerini içine alır.

Öğrencilerin bilişsel, devinsel, duyuşsal ve sosyal yönlerden gelişmesine yardım eden, bireyin uzun dönemli eğitim amaçlarına ulaşmasına yardım etmek amacıyla yönelik her türlü öğrenim deneyimlerini kapsayan bir programdır.

EĞİTİM PROGRAMI

“eğitilecek bireylere, öğrenme yaşantılarını kazandırma planı”,

“okulun sorumluluğunda öğrencilerin değerlerini, tutumlarını tavırlarını değiştiren, becerilerini geliştiren, bilgi ve anlayış kazanmalarını sağlayan, hem süreç hem de içerik olarak tanımlanmış , okulun kontrolünde öğrencilerin tüm yaşantıları düzeni”,

“bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine yönelik tüm faaliyetleri içeren ayrıntılı planlama”,

“öğrencilerde beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı”,

“hedefler, içerik, öğretme öğrenme süreci ve değerlendirmenin planlanması” olarak tanımlanabilir.

Öğretim Programı

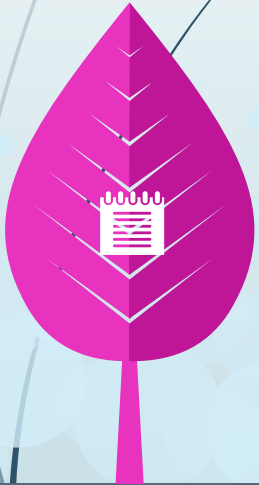

- Okul içi deneyimlerle sınırlı olan öğretim programı, bir okulda okutulan ders veya kurs programlarını kapsar.
- Öğretim programında yer alan bir dersin amaçlarının öğrenci davranışına dönüştürülmesini, bunların gerçekleştirilmesi için içeriğin konulara ve alt başlıklara ayrıştırılmasını, buna dayalı öğrenim ortamının organizasyonu ve değerlendirme araçlarını kapsayan detaylı bir plandır
- Öğretilecek dersin uygulanabilir bir plan şeklinde düzenlenmesidir

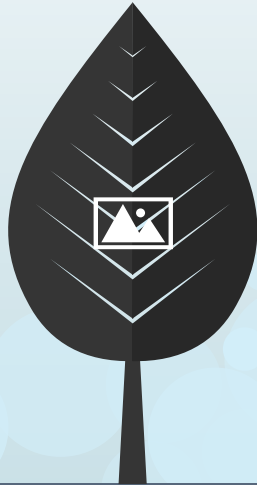
Bu programın eğitim programı içerisinde ağırlıklı bir yeri vardır ve eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve tavırların ders grupları olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir. Böylece okul içi deneyimlerle sınırlı olan bu program, okulda okutulan dersleri veya kursları kapsayan bir kılavuz kitap veya dokümandır.

Program Türleri

**Resmi
Program**

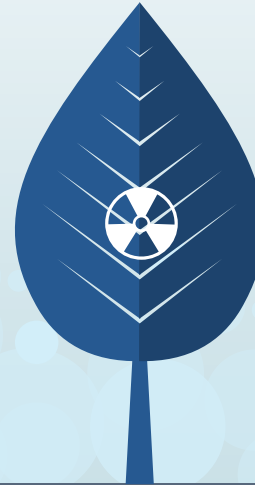
**Uygulamadaki
Program**

**İhmal Edilen
Program**

Örtük Program

**Ekstra
Program**

Resmi/Açık/Yazılı program (Official curriculum/The curriculum on paper/Written curriculum/Formal and Open curriculum/

- “ Tanımlanmış, öğrencilere kazandırılacak hedefler, bu hedefleri kazandırıcı ünite ve konular, eğitim ve sınav durumları boyutları açıklanarak yazılı bir döküman haline getirilmiş, Okulun ve öğretmenlerin kazandırması, öğrencilerin kazanması gereken eğitim beklentilerini tanımlayan programdır. Ayrıntılı ve ideal özellikler taşıyan programdır. Bu programın özellikleri;
- a) yazılıdır, kağıttadır, dökümandır
 - b) resmidir
 - c) tasarıdır
 - d) teoriktir
 - e) açıktır, ilan edilmiştir
 - f) okulun kasıtlı eğitim amaçlarını açıklar
 - g)standarttır
 - h) ölçülüp değerlendirilebilir
- ”

Uygulamadaki/Uygulanan/Öğretilen/GerçekleşenProgram (Operational curriculum/The curriculum in action/Observed curriculum

“ Okulda öğretmen elinde hayat bulan programdır. Resmi programın algılanışı, öğrencilerin yatkınlıkları, okulun çevresi ve olanakları etkilidir. Resmi program standarttır ancak gerçekleşen/uygulamadaki program okuldan okula farklılık gösterebilir.

Bu program öğrenme-öğretme pratiğidir. Resmi programın somut gerçekleşen ve gözlenen boyutudur.

Okulda somutlaşan, gözlenen ve gerçekleşen uygulamadaki program resmi programda yazılanlara yakın da olabilir, resmi programda yazılanların azı da çoğu da olabilir.

Tasarlanan resmi programdan farklı olarak nelerin ortaya çıktığı ile ilgilidir.

”

İhmal edilen/Atlanan/Görmezlikten Geline/Üstünkörü Geçilen/Geçersiz Program (Null curriculum)

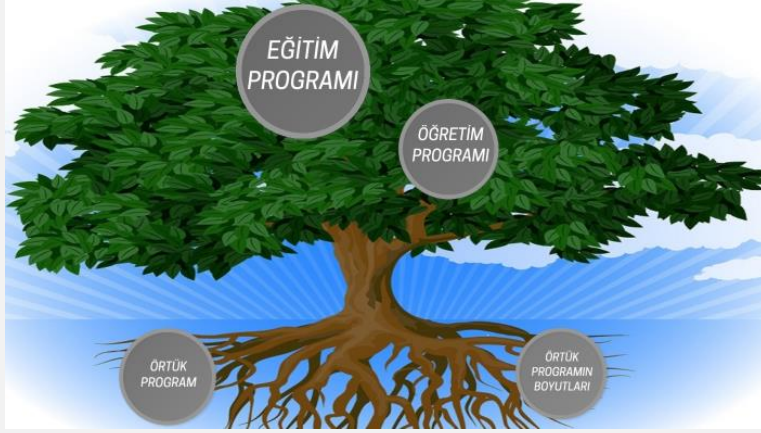
“ İhmal edilen program resmi programın kasıtlı, bilinçli bir biçimde öğretilmeyen, atlanan, eksik bırakılan, üstün körü geçirilen boyutlarını oluşturur.

Okulun ve öğretmenlerin yaklaşımları bunda etkilidir. Hatta çeşitli nedenlerle öğrencilerde programın belli boyutlarının ihmal edilmesini, atlanmasını veya geçirilmesini isteyebilir.

Sınavda soru çıkmayan dersler ya da ders bölümleri, ortalamaya katılmayan dersler, kısa vadede yarar getirmeyen duyuşsal özellikler, güzel sanatlar, estetik, yaratıcılık vb gibi program boyutları çeşitli nedenlerle ihmal edilebilir.

”

Örtük/Gizil (Hidden curriculum, Covert curriculum, Informal curriculum, Unwritten curriculum, Implicit curriculum)

“

Okuldaki kültür, iklim, ilişkiler, disiplin anlayışı, kurumdaki bireylerin sahip oldukları inançlar, değerler, tutumlar ile etkileşerek oluşan öğrenmeler örtük program kapsamındadır.

Bu programın özellikleri;

- açık ve yazılı değildir, tasarlanmamıştır,
- informal, kendiliğinden ve gizil öğrenmeleri kapsar,
- kasıtlı değildir, ima edilen programdır
- resmi programın dışındadır
- okul düzeni, disiplini, fiziksel, sosyal, psikolojik çevresi ile okuldaki eğitim personeline resmi program dışı sözlü, sözsüz verilen bütün iletilerle oluşan öğrenmeleri kapsar
- değerler, normlar, tutumlarla ilişkilidir.
- eğitim otoritesi, okul, öğretmen ve yöneticilerce açıkça onaylanmamış hedefler ve gizli niyetler, kurumsal normlar ve değerler bu programın kapsamındadır

”

Extra/Fazladan Program (Extra curriculum)

“

Resmi programın dışındaki planlı sosyal, kültürel, sportif, sanatsal etkinliklerdir.

Ekstra planlanan eğitimler, okul korosu, okul bandosu, okul orkestrası, drama çalışmaları, öğrenci toplulukları ve kulüpleri, atelye çalışmaları, konferanslar vb çalışmalardan oluşur.

Bu etkinlikler resmi program dışıdır. Ancak planlıdır.

Öğretmenlerin gözetim ve rehberliği altındadır.

Fazladan ve ek olarak okul çalışmalarında yer alır. ”

PROGRAM ÖGELERİ

PROGRAM GELİŞTİRME

**EKİP ÇALIŞMASI ve
KOORDİNASYON**
Program geliştirme süreci bireysel
çalışmalarla yürütülemez.

DİNAMİKLİK VE SÜREKLİLİK
Değişme ve gelişmelerin, ihtiyaçların
etkisiyle süreklilik arzeder

ESNEKLİK VE ÇERÇEVE
Standart bir program ihtiyaçlara yeterli
cevap vermez, esnek olmalıdır

**BİLİMSELLİK VE SİSTEM
YAKLAŞIMI**

Bilimsel çalışma sonuçlarına göre yapılır
ve sistem yaklaşımıyla geliştirilir. Bütün
parça ilişkisi ve uyumu önemlidir

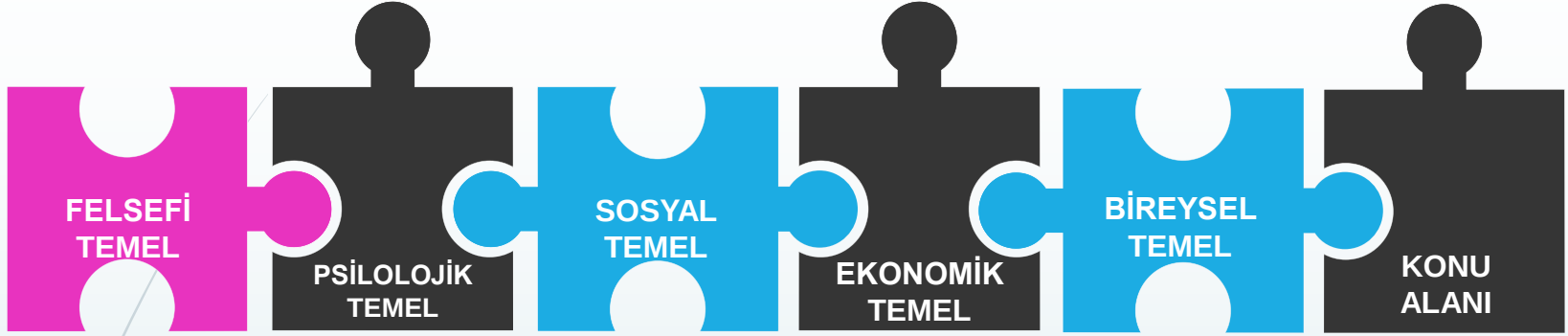
FELSEFE VE AMAÇLAR
Eğitimi sisteminin felsefesine ve
amaçlarına uygun ve tutarlı olmalıdır

BÜTÜNLÜK
Kendi içerisinde bütünlüğü olduğu gibi,
öğrenciyi de bütün olarak geliştirmelidir

**PPROGRAM
GELİŞTİRME
İLKELERİ**

PROGRAM GELİŞTİRMENİN TEMELLERİ

Programlarda neye önem vereceğiz? sorusuna cevap arar.

Amaçların tespitinde, amaçların önem ve öncelik sırasının belirlenmesinde, programın iç ve dış tutarlılığını belirlemede, toplumdan ve konu alanından ne alacağımızı belirlemede felsefeden yararlanırız.

Programın tüm aşamalarında yararlanır.

Eğitim psikolojisi; bireyin daha iyi tanınmasını ve eğitim etkinliklerine yön verilmesini sağlar. “Nasıl” ve “ne zaman” sorularını yanıtlar.

Bir program toplumdaki ve toplumun yapısından uzak kalmaz. Toplumun ihtiyaçları programları etkiler. Önemli problemler, büyük çatışmalar, değişme yönelimleri küreselleşme, göçler, iş imkanları... program geliştirmede temel alınmalıdır

Programlar mali imkanlarla sınırlıdır.

Eğitim ekonomik kalkınma ve gelişmeye yardımcı olmalıdır.

Programlar bireylerin akademik, bireysel ve mesleki ihtiyaçlarını dikkate almalıdır.

Programlarda konular vardır ve eğitim etkinlikleri için önemlidir. Programlar o alanla ilgili temel kuramları, ana fikirleri, değişmeye uzun zaman dayanabilmiş konuları içine almalıdır. Ancak programlar konular yığını haline getirilmemelidir

EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ

Felsefe Nedir?

Evrenin yapı ve düzeni, yaşamın anlam ve amacı, bilginin kaynağı ve güvenilirlik derecesi, iyi, güzel ve doğrunun ne olduğu, başka bir deyişle, bilgi, varlık ve değerlere ilişkin soru ve sorunlarla ilgili bir uğraş alanıdır.

Felsefe, düşüncede kendi çağını
kavrayabilmektir.

Hegel, Elements of the Philosophy of Rights, 1821

Felsefenin Alanları

- Günümüzde felsefenin bütün bilim dallarıyla ilgilendiği söylenebilir.
- Felsefenin temelde üç çalışma alanı vardır. Bunlar; **varlık** felsefesi (ontoloji), **bilgi** felsefesi (epistemoloji) ve **değerler** felsefesi (aksiyoloji)dir.

Felsefenin Alanları

- **Varlık Felsefesi (Ontoloji):** Felsefenin var olanı inceleyen, bir çalışma alanıdır. Metafizik olarak da adlandırılan bu alanda varlığın, gerçekliğin ne olduğu sorgulanır, gerçekliğin doğası araştırılır. Varlık felsefesi, evren ve insanla ilgili maddi ve manevi her şeyi konu alır.
- **Bilgi Felsefesi (Epistemoloji):** Bilgi felsefesi temelde, bilginin ne olduğu, kaynağını, nasıl bilebildiğimizi, bilginin sınırlılıklarını, bilginin geçerliğini ve güvenirliğini, doğru, yanlış, mutlak ya da göreceli bilginin ne olduğunu araştırmaktadır.
- **Değerler Felsefesi (Aksiyoloji):** Değerler felsefesi, temelde etik ve estetikle ilgili iyi, güzel, kötü, çirkin, ahlaki doğru ya da yanlış, saygı, vicdan, özgürlük, erdem, mutluluk vb. değerlerle ilgilenir. Değerlerin kaynağının ne olduğu?, doğuştan mı getirildiği, yoksa sonradan mı kazanıldığı?, değerlerin zamana ve topluma göre değişip, değişmeyeceği, herkes için geçerli ortak değerlerin olup olamayacağı, varsa bunların kriterlerinin ne olduğu? gibi sorulara cevap bulmaya çalışır.

Başlıca Felsefî Akımlar

- **İdealizm:** Gerçekliğin temelini düşünsel, ruhsal/tinsel ve ideal gibi kavramlarla kuran bir felsefe olarak tanımlanabilir.
- İdealizm gerçeğe, gözlem ve deneye dayanan bilimsel yöntemden çok, sezgisel, düşünsel yolla ulaşılabileceğini ileri sürer.
- İdealist ilkelere dayalı eğitimin başlıca amacı;öğrencileri, mutlak akıl nitelikleriyle davranmaları için teşvik etmektir. Gerçeklik zihinsel olduğu için, eğitim de düşünceler ve kavramlarla ilgilidir.

Başlıca Felsefi Akımlar

- **Realizm:** Batı dünyasının eski ve uzun süre etkisini sürdürmüş felsefi akımlarından biridir. Ancak idealizmin tersine, realistler evrendeki her şeyin insan zihninden bağımsız olarak var ve gerçek olduğunu savunurlar ve objelerin (nesnelerin) bizim onları algılamamız olmaksızın da var olduğuna inanırlar.
- Realistlere göre insan, gerçeğin bilgisine aklıyla ulaşabildiği için eğitimin amacı insan aklını geliştirmek olmalıdır. Gerçek bilgi, doğruluğu gözlem ve deneyle kazanılan bilgi olduğundan insan gerçek bilgiye aklını ve duyularını kullanarak ulaşabilir.

Başlıca Felsefi Akımlar

- **Natüralizm:** Realizmle yakından ilişkili olmakla birlikte ayrı bir felsefi akım olarak gelişen ve temeli çok eski çağlara dayanan natüralizm, fiziksel dünyanın dışında bir gerçekliğin olmadığını savunur. Natüralizm'e göre insanoğlu doğanın bir ürünüdür. Bu nedenle insan ve doğa arasındaki uyum ve ilişkilere önem verir. Bu akım materyalist felsefeyle de özdeşleştirilmekte ve metafiziğe karşı çıkmaktadır.
- Natüralist felsefeye göre eğitim, insanları, insan doğasının gerektirdiği şekilde ve bu doğaya uygun bir yaşam doğrultusunda yetiştirmelidir. Doğa ve insan arasındaki ilişkiler, eğitim amaçlarının düzenlenmesine yön göstermeli, insanların gelişim özellikleri eğitim sürecinde dikkate alınmalıdır.

Başlıca Felsefî Akımlar

- **Pragmatizm:** 19. yüzyılda Amerika'da ortaya çıkan bir felsefe akımıdır. Amerikan kültürünün ve yaşam biçiminin özünü oluşturan bir felsefedir.
- Pragmatizme göre dünya sürekli değişmektedir. Gerçeğin özü değişmez, insan doğası da dahil olmak üzere değişmez bir gerçeklik yoktur. Gerçek insan deneyimlerinin bir ürünüdür. Pragmatistlere göre, bir şeyin değeri, onun ne kadar yararlı olduğuyla ilgilidir ve insanlara yararlı olan her şey gerçektir, iyidir. Pragmatizm insanı biyolojik ve sosyal bir varlık olarak görür, ruhsal bir varlık olarak kabul etmez. Bu felsefeye göre, mutlak doğru ya da mutlak yanlış bir şey yoktur. Varlık deney ve araştırmalarla kanıtlandığında gerçektir. Değerler ve ahlaki ilkeler ise, görecelidir. Zamana, toplum ve kültürlere göre değişebilir.
- Pragmatist anlayışa göre, eğitimin amacı, akıl ve zekayı kültürleme, insanın devamlı değişen dış dünyaya uyumunu sağlamadır.

Başlıca Felsefî Akımlar

- **Varoluşçuluk (Existentialism):** Genel olarak insan özgürlüklerine önem veren, özgürlük ve sorumluluk seçimini insana bırakan bir felsefe akımı olarak nitelendirilmektedir.
- Varoluşçuluk, her insanı kendine özgü benzersiz bir varlık olarak görmekte, temeli bireyseliğe dayanmakta ve insanın öznelliğine önem vermektedir. Bu felsefenin dayanağını, insanın kendini ve kendi gerçekliğini tanıması oluşturmaktadır. Varoluşçulara göre insan, kendisi ile ilgili tüm kararları kendisi belirleyen, eylemlerinden kendisi sorumlu olan bir varlıktır. İnsan kendi değerlerini, kendisi oluşturmmalıdır. Buna akıma göre toplumda insana yol gösterecek herhangi bir ahlaki ilke ve otorite söz konusu değildir. Yani, bireye herhangi bir ahlaki sistem sunulmamalı, birey seçimini serbest olarak yapabilmelidir.
- Varoluşçuluğa göre eğitimin amacı, bireye insan özgürlüğünün her şeyden üstün olduğunu öğreterek, kendi bireyselliğini geliştirme imkanı sağlamaktır.

Felsefe ve Eğitim İlişkisi

- Felsefe evreni anlamamanın, eğitimle birlikte temel aracıdır.
- Evren ve insan, felsefenin ve eğitimin ortak konularıdır.
- Bireylere kazandırılacak davranışların yani hedeflerin neler olacağına ilişkin bir karara varabilmek, felsefeyi temele almayı ve bir ölçütler takımı olarak kullanmayı gerekli kılar. Hangi felsefe(ler) temele alınırsa, eğitim programlarının hedefler, içerik, öğretim-öğrenme süreci ve değerlendirme unsurlarının, o felsefelerin ileri sürdüğu ölçütlere uygun olmasına çalışılmalıdır.
- Eğitim sisteminin dayandığı felsefe ile, sistemin işletilmesinden sorumlu insan kaynaklarının (yönetici, öğretim vb) savunduğu felsefelerin de birbirleri ile uyum içerisinde olması sağlanmalıdır.
- Felsefe, eğitim sistemlerinin ve insan davranışlarının gelişimine yol gösterdiği gibi, eğitim sistemleri de yeni felsefi düşünce sistemlerinin gelişimine yol açar.

Başlıca Eğitim Felsefeleri

- **Daimicilik (Perennialism):** Klasik realizm ve idealizme dayalı olarak gelişen bir eğitim felsefesi akımıdır. Bu görüşü savunanların benimsedikleri temel ilkeler şunlardır;
- Eğitim evrensel nitelikteki belli gerçeklere göre düzenlenmelidir.
- İnsan doğasının en önemli yanı akıldır. Bu nedenle eğitimde insan aklını geliştirmeye yönelik entelektüel eğitime ağırlık verilmelidir.
- Eğitim sağlam ve doğru karakterli insan tipi yetiştirme işiyle meşgul olmalıdır.
- Okul gerçek yaşamın bir kopyası değil, gerçek yaşama hazırlık yeridir. Okulun temel işlevi kültürü etkili bir şekilde yeni kuşaklara aktarmaktır.
- Öğrencilere dünyanın hem maddi, hem manevi gerçeklerini tanıttak bilgileri verilmelidir.
- İş ve meslek eğitimi meslek sahiplerine ve iş yerlerine bırakılmalıdır.
- Eğitim programlarında dil, tarih, matematik, doğa bilimleri, sözel sanatlar, felsefe, mantık gibi konulara ağırlık verilmelidir.
- İnsan doğasının en iyi ve en güzel eserleri klasik yapıtlarda örneklendirilmiştir. Eğitimde klasik eserlerin ve bunlarda ifade edilen değerlerin tanıtılmasına önem verilmelidir.

Başlıca Eğitim Felsefeleri

- **Esasicilik (Essentialism):** Özcü ya da temelci olarak adlandırılan bu görüşün felsefe içinde nasıl değerlendirileceği konusunda değişik yorumlar bulunmaktadır. Esasiciliğin savunduğu temel görüşler şunlardır:
- İnsan, sosyal ve kültürel bir varlık olup, doğuştan kafası boştur, hiçbir bilgiye sahip değildir.
- Eğitimin temel işlevi, insan kültürünün temel öğelerini, özünü korumak ve bunları gelecek nesillere aktarmak ve topluma uyumu sağlamaktır.
- Eğitim sürecinin özünü konu alanının çok iyi özümlemesi oluşturur.
- Öğrenmenin özünde çok sıkı çalışma ve çoğu zaman zorlanma vardır.
- Eğitimde girişim öğrenciden çok öğretmendedir. Bunun için öğretmen entelektüel açıdan bir lider olmalıdır.
- Okulda zihinsel disiplin yaklaşımının geleneksel yöntemleri kullanılmalıdır. Bu nedenle genel kavramların geliştirilmesi, hayatın bütününe kavratacak bir öğretimin yapılabilmesi için soyut düşünme, alıştırma ve ezberleme yöntemleri kullanılmalıdır.

Başlıca Eğitim Felsefeleri

- **İlerlemecilik (Progressivism):** Pragmatist felsefenin eğitime uygulanması, ilerlemecilik eğitim felsefesinin temelini oluşturur. Bu görüşün ileri sürdüğü bazı temel ilkeler şunlardır;
- Eğitim süreci öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine göre düzenlenmelidir.
- Okul yaşama hazırlamaktan çok, yaşamın kendisi olmalıdır.
- Bilgi kullanmak için olup, öğretilecek bilgilerin yararlı olması gerekir.
- Öğrencilerin öğrenmeye aktif olarak katılabilecekleri, işbirliğini, araştırmayı ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi temele alan öğrenme yaşantıları sağlanmalıdır.
- Eğitim ortamı demokratik olmalıdır.

Başlıca Eğitim Felsefeleri

- **Yeniden Kurmacılık (Reconstructionism):** İlerlemecilik gibi temeli pragmatizme dayanan bir felsefedir. Bu akımdaki temel görüşler şöyle sıralanmaktadır:
- Eğitimin amacı toplumu sürekli olarak yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmektir.
- Eğitim sosyal reform hareketlerini gerçekleştirmede en önemli araç olarak görülmektedir.
- Eğitim toplumsal değişme sürecinin merkezi olmalı ve bu süreçte öğretmen aktif bir rol üstlenmelidir.
- Yaşam sürekli değiştiğinden insan her an onu yeniden kurmak zorundadır. Toplumun ve dünyanın gelecekte karşılaşacağı sorunlara eğitimde önem verilmelidir.
- Dünyayı paylaşan ülkeler arasında ve içinde ırk, din, cinsiyet gibi ayrımlar yapılmamalı, eğitimin hedefi sevgi, barış, hoşgörü ve mutluluk sağlama gibi güçlü ve tutarlı değerlere dayalı bir dünya uygarlığı kurma olmalıdır.
- İdeal bir toplum, demokratik toplum olduğundan, demokrasiyi kendi içinde ve toplumda gerçekleştirmeye dönük bir eğitim sistemi kurulmalıdır.
- Eğitimin amaç ve araçları davranış bilimlerinin bulgularına dayalı olarak yeniden inşa edilmelidir.

Başlıca Eğitim Felsefeleri

- **Varoluşçu Eğitim:** Varoluşçuluk felsefesine dayalı bir eğitim akımıdır. Başlıca görüşleri şöyle sıralanabilir:
 - Eğitimde önemli olan, bireye insan özgürlüğünün her şeyden üstün olduğunu öğretmek, kendi bireyselliğini geliştirme imkanı sağlamaktır.
 - Okul programları öğrencilerin kişiliklerinin gelişmesine yardımcı olmalıdır.
 - Her insan eğitimle ilgili kararını kendisi vermelidir.
 - Eğitim sürecinde öğrencinin kendini gerçekleştirmesini sağlamak için farklı programlara yer verilmeli, araç, gereç, konu ve kaynaklar çok çeşitli olmalı ve öğrenciye her an sunulmalıdır. Ancak her öğrencinin kendi gerçek ve doğrularını seçmesine fırsat verilmelidir.
 - Eğitim insanın kendini gerçek özellikleriyle tanımasına imkan sağlamalıdır.
 - Öğretmenin görevi kişinin kendisini tanımasına yardımcı olmaktır.
 - Eğitimde sezgiye ve yaratıcılığa önem verilmelidir.
 - Eğitimde en uygun yöntem sokratik tartışmadır. Ancak öğretmen tarafsız olmalı, kendi doğrularını ve değerlerini kesinlikle öğrenciye zorla benimsetmeye kalkmamalıdır.

KARŞILAŞTIRMA NOTLARI	İLERLEMECİLİK (pragmatik felsefeye dayanır, aposterioridir)	DAİMİCİLİK (idealizm ve klasik realizm'e dayanır, aprioridir)	ESASİCİLİK (idealizm ve realizm'e dayanır, apriori ve aposteriori özellikler gösterir)	VAROLUŞÇULUK (aprioridir)
1)Eğitimin özü\esası nedir?	Doğal gelişmeyi sağlamak	Akl ile zihni geliştirmek	Bilgi ve beceri kazandırmak	Seçenek sunmak
2)Öğrencinin doğası nedir?	Yaşayan organizmadır	Rasyonel ve ruhsal\zihinsel bir varlıktır	Edindiği bilgi ve becerileri kullanan bir varlıktır	Zeka ve duygu sahibi, eşsiz serbest seçim yapan, sorumlu bir varlıktır
3)Eğitimin ortamı ne olmalıdır?	Yaşamın kendisi olmalıdır ki öğrenci yaşayarak öğrensin	Eğitim, yaşamın aynen taklidi değildir.Çocuğun entelektüel potansiyelini geliştiren, geleceğe hazırlayan yapay bir ortam hazırlanmalıdır	Öğrencilerin maddi ve sosyal dünyaya, gerçekte olduğu gibi kendilerini uyarladıkları bir ortam olmalıdır	Serbest girişimi, yaratıcılığı ve bireyselliği teşvik eden, ne grup düşüncesine ne de normlarına uymayı teşvik etmeyen bir ortam olmalıdır
4)Eğitim, insanın gereksinimlerini nasıl karşılamalıdır?	İnsanın gereksinimleri farklı olduğundan eğitim, öğrencinin bireysel farklılıklarını geliştirmeye yoğunlaşmalıdır	İnsanın ayırt edici özelliği zekadır.Eğitim öğrencilerin entelektüel gelişimlerini karşılamaya yoğunlaşmalıdır	Her insanın sahip olması gereken temel bilgi ve becerileri kazandırmalıdır	Öğrencinin , yaşamın sonsuz sorunlarıyla sevginin acısı ve coşkusuyla, gerçeklikle,özgürlükle,ey lemlerin sonucuyla, ölümün kaçınılmazlığıyla karşı karşıya getirecek bir arzuya gereksinimi

EĞİTİM FELSEFELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI BİR ÖZETİ

KARŞILAŞTIRMA NOTLARI	İLERLEMECİLİK	DAİMİCİLİK	ESASİCİLİK	VAROLUŞÇULUK
5)Eğitimin amacı ne olmalıdır?	Gelişim, yaşamın tekrar inşa edilmesi olarak eğitimin temelini oluşturur.Bu nedenle eğitimin amacı açık uçlu olmalıdır	Eğitim, kesin, evrensel, değişmez gerçekliği öğretmelidir	Eğitimin amacı yeni gerçeklerin asimilasyonuna karşı öğrenciler için bir bilgi çerçevesi sağlamak olmalıdır	Eğitimin amacı, öğrencilerin eşsiz olan bireyselliklerini geliştirmek olmalıdır
6)Okulun havası ne olmalıdır?	Rekabetten çok işbirliğini geliştiren demokratik bir ortamda grup ruhunu sağlamalıdır	Öğrencileri klasik eserlerle donatmalı, entelektüalizm ve yaratıcı düşünce atmosferinde bireyselliği geliştirmelidir	Öğrencileri, kendisi hakkında gerçeklerin algısal incelemesiyle buluşturan yenilikçi teknikleri kapsayan zihinsel bir disiplin atmosferini muhafaza etmelidir	Öğrencinin kendi gerçeğini bulmasına ve belli bir akıntıya kapılmadan görevini yerine getirmesini sağlayan otantik bir özgürlük sağlamalıdır
7)Okulun ilgi alanı ne olmalıdır?	Çocuğun tüm gereksinim ve ilgilerini dikkate alan, onu bir bütün olarak ele alan bir eğitim verilmelidir	İnsanın farklı kişilik ve zihniyle ilgilenmeli ve rasyonelliğin geliştirilmesine yoğunlaşmalıdır	Dışarıdaki gerçek dünyayı anlamak için gerekli temel bilgiye ulaşması yönünde çocuğu eğitmelidir	Çocuğun kendini gerçekleştirme yolunda ona yardım etmelidir
8)Uygun öğrenme nasıl olmalıdır?	Öğrenme, çocuğu,pratik konulardan teorik ilkelere(somuttan soyuta) götüren problem çözme projelerinin yaşanmasıyla meydana gelir	Öğrenme bazı temel metinler aracılığıyla, öğrencileri dünyanın sonsuzluklarıyla ve daha sonraki yaşantılarında uygulayacakları kuramsal ilkelerle tanışık hale getirdikçe oluşur	Öğrenme, yoğun çabalarla, öngörülen ders konusunun öğrenci tarafından özümsemp konuya hakimiyeti sağlamak için oluşur	Öğrenme, öğrencinin bireysel sorumluluklarını ve kişiliğinin muhtemel sonuçlarını tartarken alternatifler arasında özgürce seçim yapmasından oluşur

KARŞILAŞTIRMA NOTLARI	İLERLEMECİLİK	DAİMİCİLİK	ESASİCİLİK	VAROLUŞÇULUK
9)Öğretmenin rolü ne olmalıdır?	Öğrencilere rehberlik edip ögütlerde bulunmalıdır.Çocukların kendi ilgi alanlarının, ne öğreneceklerini belirlemesi gerekir. Öğrenilecekleri ne otoriteler ne de ders kitaplarındaki konular belirlememelidir	İnsanın evrensel ilgilerinin en iyi şekilde ifade edildiği literatürdeki büyük\klasik eserlerin incelenmesi aracılığıyla öğrencileri entelektüel açıdan disipline etmelidir	Sorumlu bir otorite olarak, yetişkin dünyasıyla çocuğun dünyası arasında bir arabulucu olmalıdır.Henüz olgunlaşmamış öğrenciler, yetişkinlerin doğasını ve taleplerini tek başlarına anlayamazlar	Öğretmen, öğrencilere ilkeleri, değerleri ve gerçekleri sunmalı, ister kabul etsinler, isterse kabul etmesinler, kendileri için seçmeleri amacıyla bunları incelemeye teşvik etmelidir
10)Program neyi kapsamalıdır?	Öğrencilere sosyal bilimler, empirik bilimler ve teknolojiadaki problem çözme faaliyetleriyle değişimi nasıl başarabileceklerini öğretmeye yoğunlaşmalıdır	Entelektüel ders ve konulara yoğunlaşmalı, dil, tarih, matematik, doğa bilimleri, sözel sanatlar ve felsefeyi içermelidir	Zamanın testinden geçen edebiyat, tarih ve matematiğin sembol ve fikirlerini, fiziksel dünyanın bilimleriyle birleştiren konuları içermelidir	Edebiyat, tarih, felsefe, fen, sanat, insan doğası arasındaki çatışmayı ortaya çıkarmaya yoğunlaşmalıdır
11)Tercih edilen öğretim yöntemi ne olmalıdır?	Projeler, öğrencilerin problem çözme yaşantılarına rehberlik	Konferanslar, metinler ve tartışmalar, zekayı geliştirmek için tercih	Bilgi ve becerileri öğretmek için gösteriler(demonstrasyonlar) tercih edilen	Benliği bulmak için tercih edilen yöntem, sokratik diyalog\tartışma bilinmeyen gerçekleri keşfetme olmalıdır

Cumhuriyet Dönemi Program Geliştirme Çalışmaları

Program	Özellikler
1924 İlk Mektepler Müfredat Programı	- Cumhuriyet değerlerinin benimsenmesi - Gerçek hayat problemlerine hazırlama - Konu ve öğretmen merkezli eğitim anlayışı
1926 İlk Mektep Müfredatı	- Konuların ilişkilendirilmesi - Geniş tabanlı program tasarımı ile Hayat Bilgisi dersinin programa eklenmesi - İlerlemeci eğitim anlayışının etkisi
1936 Eğitim Programı	- Parti programına bağlılığa odaklanması - Birinci ve ikinci kademe derslerinin ilişkilendirilmesi - Eğitim ve öğretim ilkelerinin ilk defa açık bir şekilde belirtilmesi
1948 Eğitim Programı	- Bazı modern program geliştirme ilkelerinin gözetilmesi - Hedef yerine amaç kavramının kullanılması - Programa milli eğitimin amaçları ile başlanması - Toplumsal, kişisel, insanlık ilişkileri ve ekonomik hayat olmak üzere dört başlık altında amaçların belirlenmesi - Bilgi odaklı anlayışla programda konu ve ünite sayısının fazlaştırılması - Köy okulları için ayrı program geliştirmeye son verilmesi
1968 Eğitim Programı	- Programın beş yıl denenerek uygulamaya konulması - Küme çalışmalarının vurgulanması - Toplu ders anlayışının 4. ve 5. sınıf programında uygulanmaya başlanması - Davranışçı kuramın etkileri
1980'li ve 1990'lı Yıllarda Eğitim Programları	- Davranışçı anlayışın 1980'li yıllarda geliştirilen programlar üzerindeki etkisi 1980 askeri darbesi sonrası milli kültür odaklı program değişikliklerinin yapılması 1983 yılında üniversiteler ve Talim Terbiye Kurulu iş birliği ile program modeli önerisi sunulması 1990'lı yılların ortasında program geliştirmede davranışçılıktan uzaklaşılması ve öğrenci merkezli aktif eğitim odaklı programların geliştirilmesi 1997 yılında kesintisiz sekiz yıllık eğitime geçilmesi ile program değişiklikleri yapılması
2005 Eğitim Programları	- Oluşturmacı eğitim anlayışına bağlı programların geliştirilmesi - Amaçların kazanım olarak ifade edilmesi - Alternatif değerlendirme anlayışının vurgulanması - Konuların tematik anlayışla ele alınması - Program geliştirme sürecine yönelik alternatif görüşler sunulması ve eleştiriler getirilmesi
2017 Eğitim Programları	- Askı sürecinde paydaş görüşlerinin toplanması - Eğitim programı yerine müfredat kavramının kullanılması - Programlara temel beceri ve yeterlik alanlarının ve kök değerlerin eklenmesi - Kazanımların sayısının azaltılması - Programlar üzerinde yeterli değerlendirme yapılmaması ve görüşlerin dikkate alınmaması eleştirileri

Kaynak: Çobanoğlu, R. & Yıldırım, A. (2021). Türkiye'de program geliştirme çalışmaları: Cumhuriyet'in ilanından günümüze tarihsel bir analiz. *TEBD*, 19(2), <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1694572>

PROGRAM TASARIMI YAKLAŞIM VE MODELLERİ

PROGRAM TASARIM YAKLAŞIMLARI

01

KONU MERKEZLİ

- Konu Tasarımı
- Disiplin Tasarımı
- Geniş Alanlı Tasarım
- Süreç Tasarımı
- Disiplinler Arası tasarım

02

ÖĞRENEN
MERKEZLİ

- Çocuk Merkezli Tasarım
- Yaşantı Merkezli Tasarım
- Romantik (Radikal) Tasarım
- Hümanistik (İnsancıl) Tasarım

03

SORUN MERKEZLİ

- Yaşam Şartları Tasarımı
- Çekirdek (CORE) Tasarımı
- Toplumsal Sorunlar Ve Yeniden Kurmacılık Tasarımı

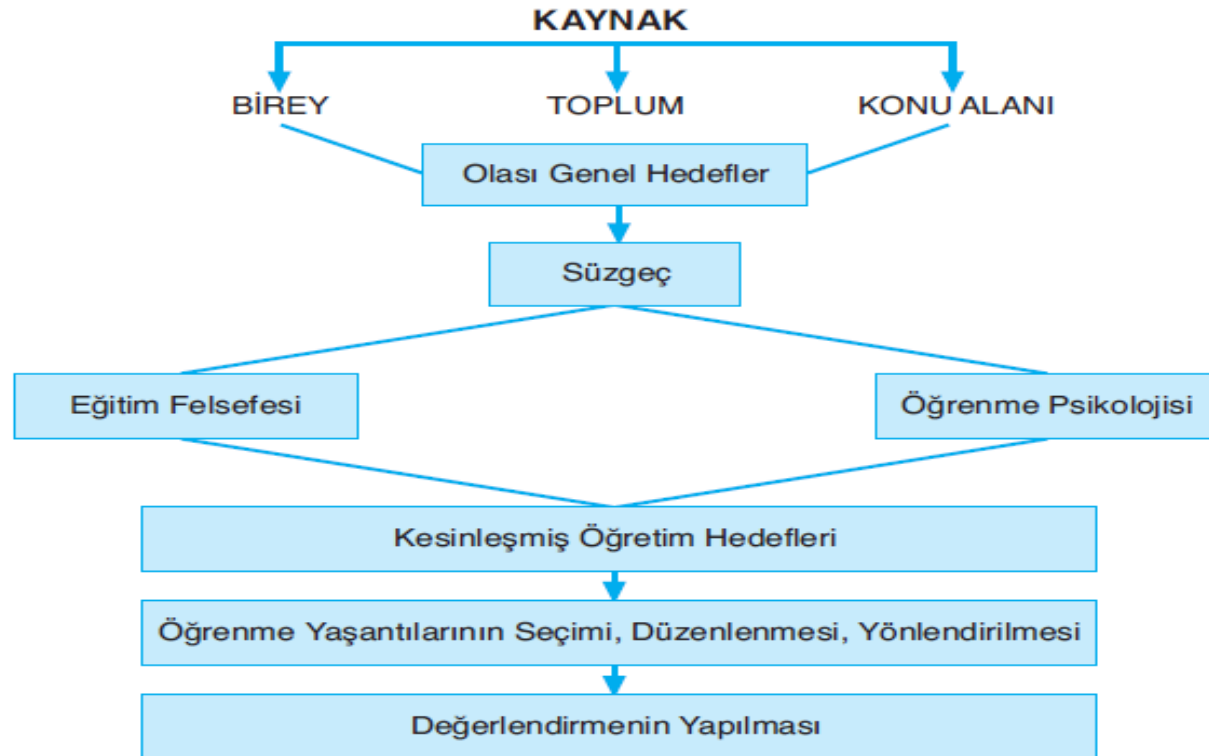
EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME MODELLERİ

Program geliştirme modelleri, bir program geliştirme tasarısı hazırlanırken izlenecek alternatif yolları ve izlenecek sırayı gösterir.

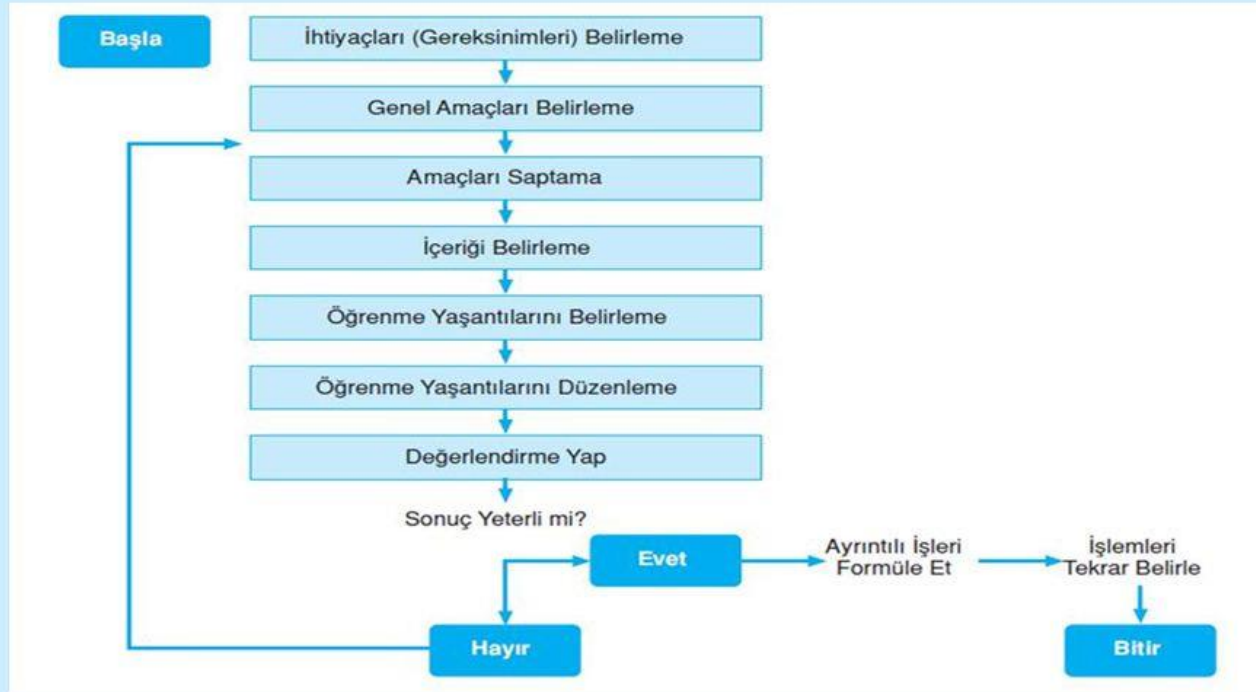
Taba Program Geliştirme Modeli (Oliva, 1988: 165)

Tyler'in Program Geliştirme Modeli

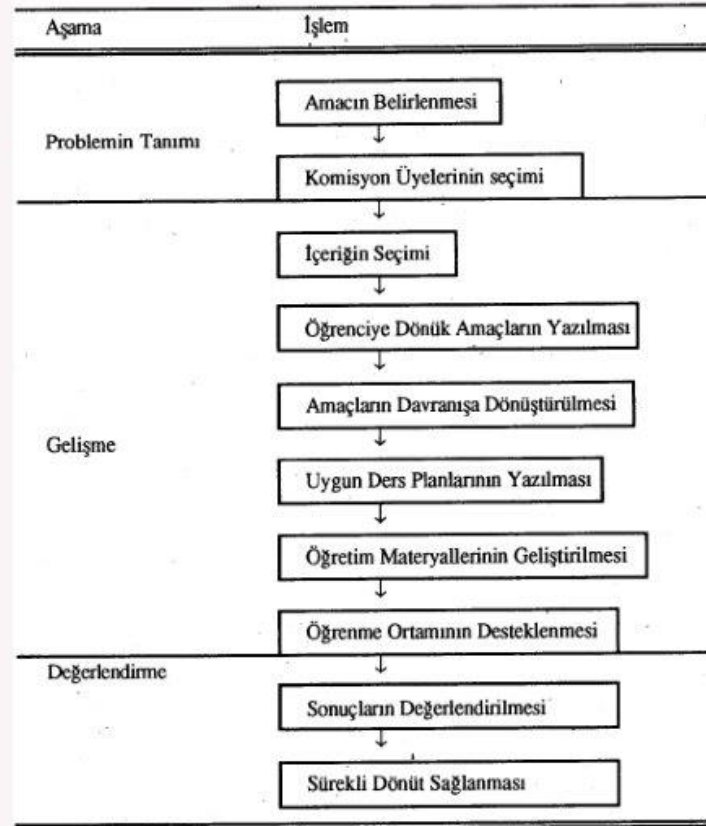

TABA-TYLER MODELİ

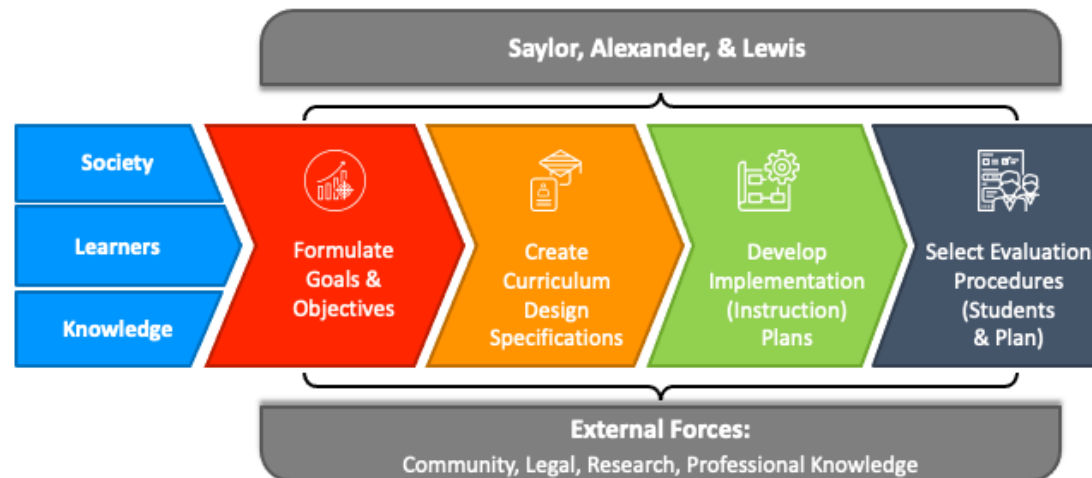
Sistem yaklaşımı modeli

Wulf ve Schave
(1984)
tarafından
sistem yaklaşımı
benimsenerek
geliştirilmiştir.
Genel olarak üç
aşamadan
oluşmaktadır.

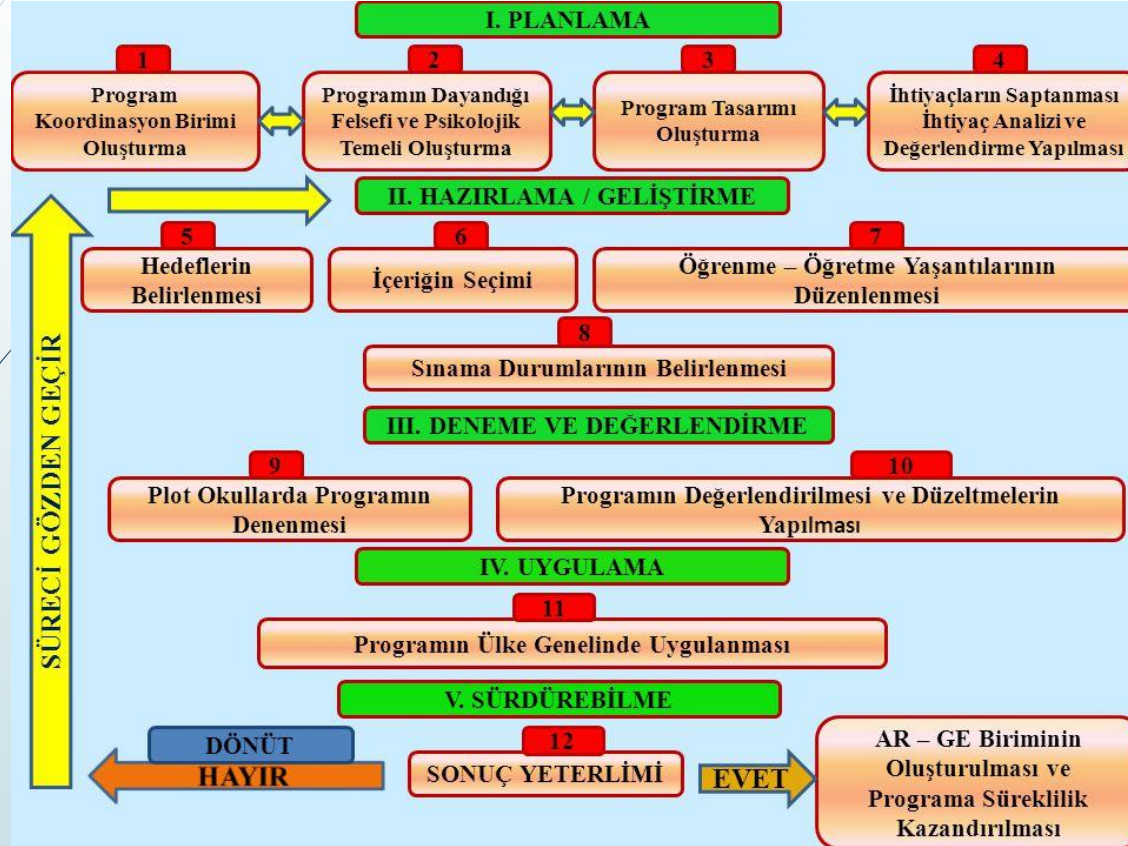

SAYLOR, ALEXANDER & LEWIS MODEL

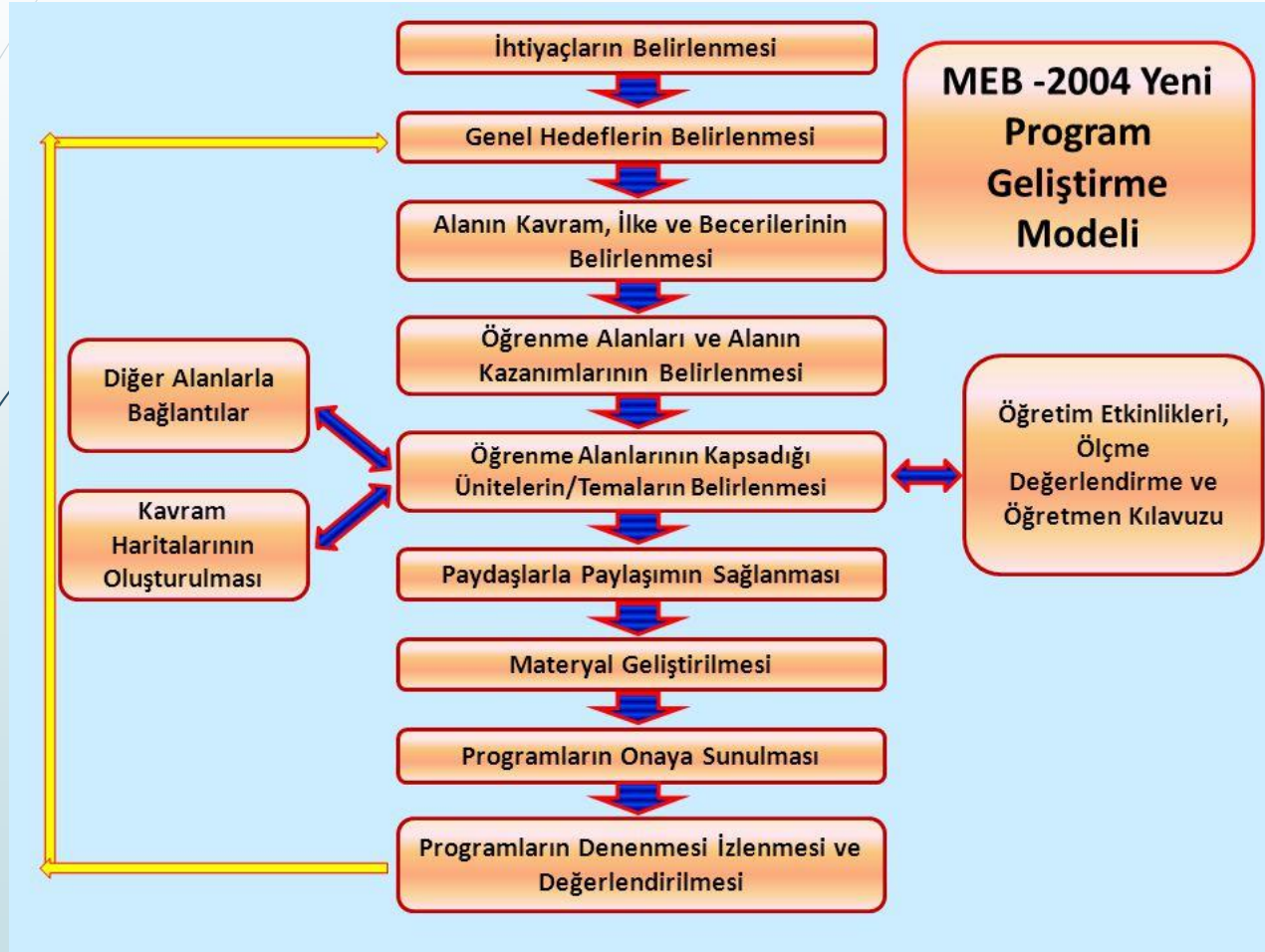
Model for Curriculum Development

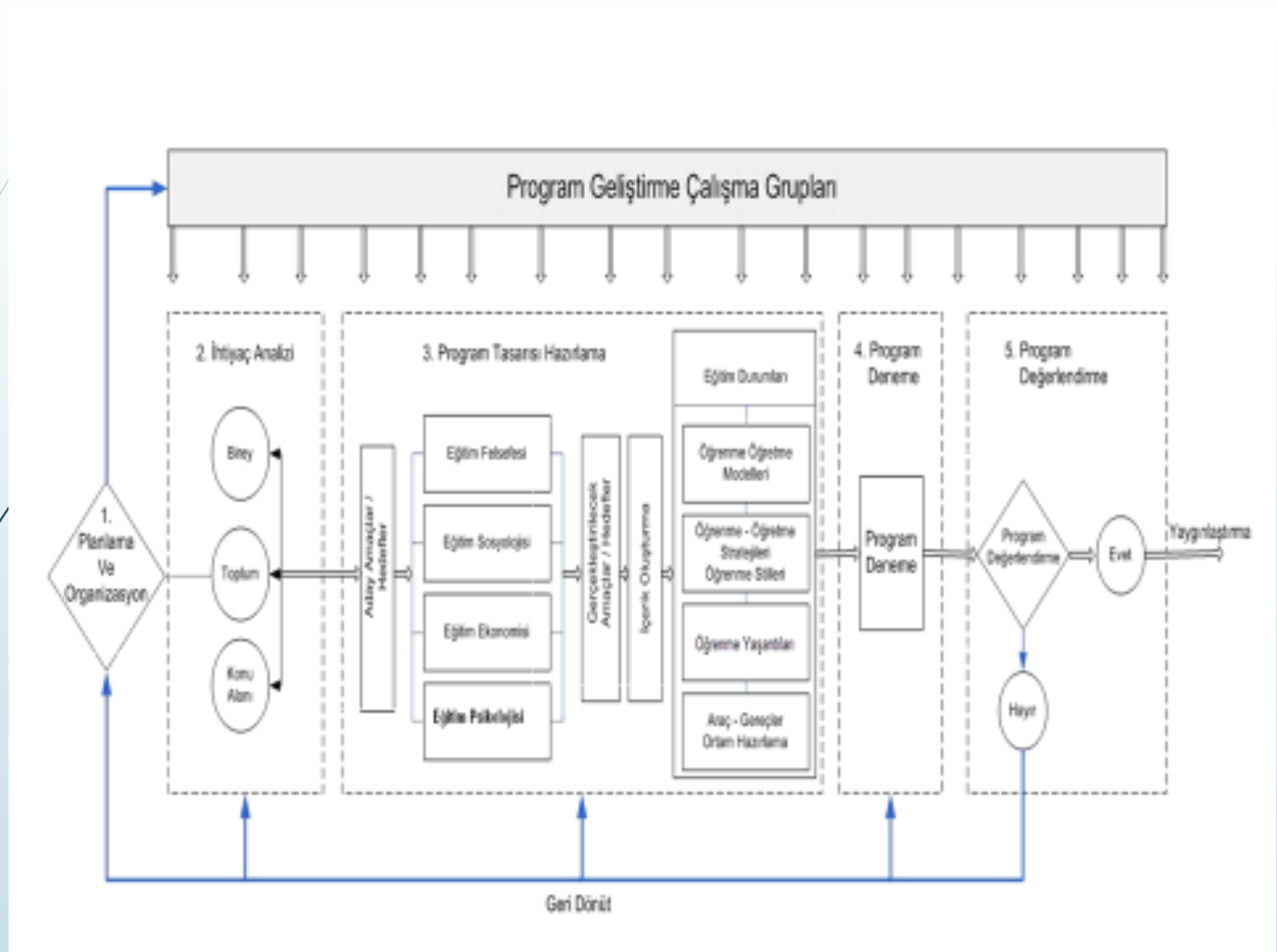

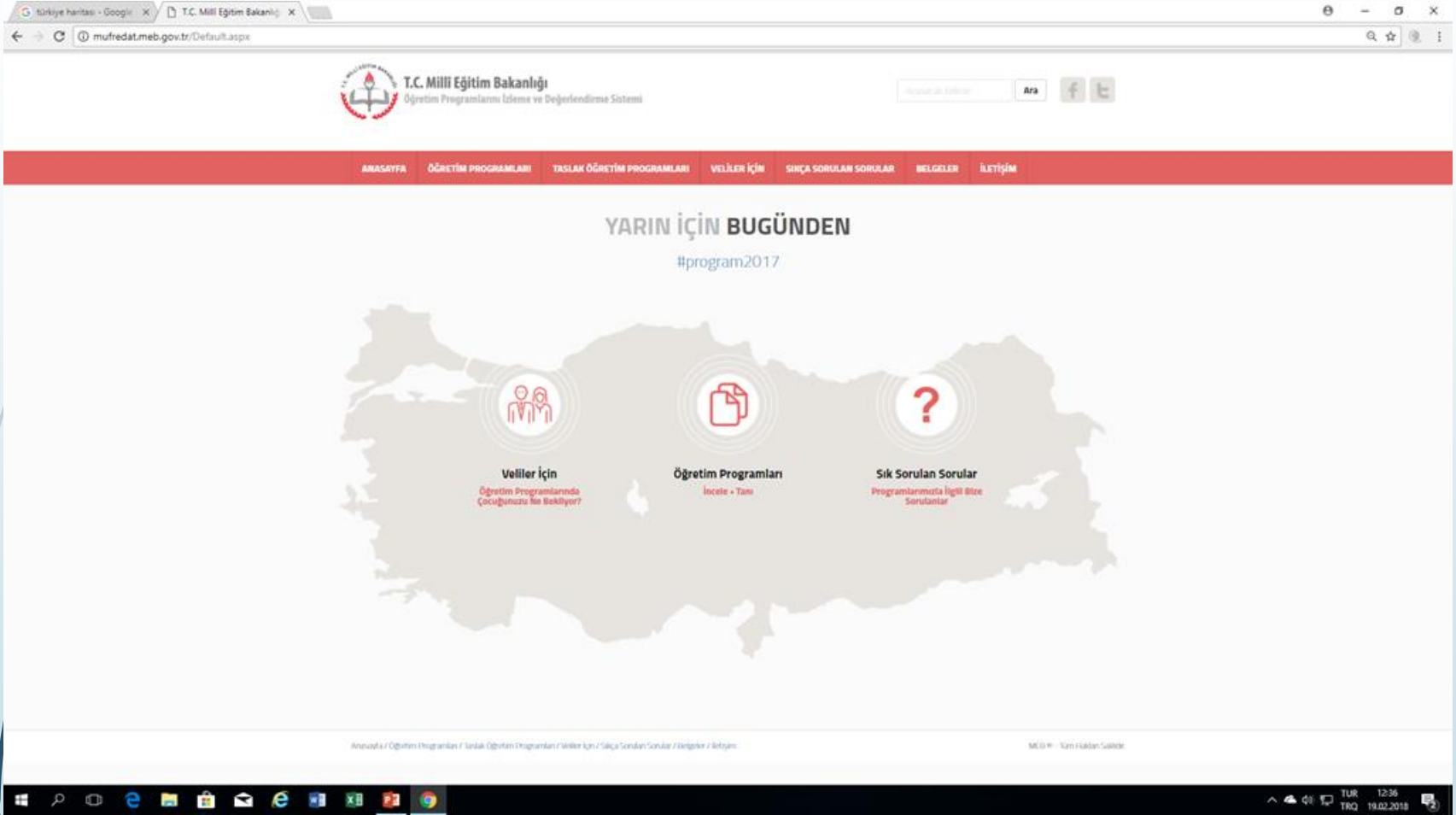
Source : New York Holt, Rinehart & Winston, 1981

MEB Yeni Program Geliştirme Modeli

VELİLER İÇİN

Eğitim Üzerine

Eğitimde Nereden Nereye?

Günümüz eğitim anlayışı öğrencinin bilgi düzeyinin arttırılmasından ve değerlendirilmesinden ziyade bilginin birey için anlamlı ve yaşantısal hâle getirilmesi esasına odaklanmaktadır. Eğitim anlayışında var olan bu değişim, eğitim sistemlerinin yeniden düzenlenmesini, kapsayıcı ve sürdürülebilir müdahalelerle sürekli olarak yenilenmesini zorunlu kılmakta, hatta bu güncelleme, yenileştirme ve geliştirme çalışmalarının eğitim sisteminin ayrılmaz bir parçası konumuna gelmesine neden olmaktadır. Eğitimin bu temel hedeflerinin tüm öğrencilerimiz için gerçekleştirilmesi hususu, T.C. Anayasası'nın 42. maddesinde herkesin eğitim ve öğrenim hakkına sahip olduğu, öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edilip düzenleneceği hükümleriyle ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "Türk Milli Eğitim Sistemini Düzenleyen Genel Esaslar" başlıklı birinci kısmında yer alan hükümler kapsamında da açıkça ifade edilmektedir.

Kapsayıcı ve sürdürülebilir müdahalelerle sürekli olarak güncelleme, yenileştirme ve geliştirme çalışmaları bir eğitim sisteminin ayrılmaz parçasıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim politikaları ve öncelikleri; temel eğitim almış öğrencilerin milli, manevi, evrensel değerlere sahip, hem akademik hem de sosyal anlamda başarılı olabilen; teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilen; kendisine, toplumuna ve farklı kültürlere karşı yüksek düzeyde farkındalıkla saygı duymayı başarabilen; hayata hazır, mutlu ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamak yönündedir. Bunu başarabilmenin yolu ise eğitim sisteminin temel unsurlarından olan okullarımızdaki derslerin, etkili ve verimli bir şekilde işlenmesinden; dolayısıyla eğitimin niteliğinin arttırılmasından geçmektedir.

Eğitimde Niteliği Arttırma

Öğrenci Beceri ve Yeterlilikleri

TEMEL BECERİ VE YETERLİLİKLER

Kamuyunun görüş ve önerilerini almak üzere askıya çıkarılan taslak öğretim programlarında öğrenci yeterlilikleri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde tanımlanmış sekiz anahtar yeterliliği kuşatacak şekilde farklı ulusal ve uluslararası birimlere dayanarak hazırlanmıştır. "Atatürkçülük ile ilgili konular", "Milli Eğitim Kalite Çerçevesi", "2015-2019 MEB Stratejik Plan", "2023

Veliler İçin

Öğretim Programlarında
Çocuğunuzu Ne Bekliyor?

Taslak Öğretim Programları

İncele-Tanı-Eleştir

Sıkça Sorulan Sorular

Programlarımızla İlgili Bize
Sorularlar

MEB/TEMEL BECERİ VE YETERLİLİKLER

Kamuoyunun görüş ve önerilerini almak üzere askıya çıkarılan taslak öğretim programlarında öğrenci yeterlilikleri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde tanımlanmış sekiz anahtar yeterliliği kuşatacak şekilde farklı ulusal ve uluslararası birikimlere dayanılarak hazırlanmıştır. "Atatürkçülük ile ilgili konular", "Milli Eğitim Kalite Çerçevesi", "2015-2019 MEB Stratejik Plan", "2023 TÜBİTAK Vizyon Belgesi", "21. Yüzyıl Becerileri", "Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı", "Değerler Eğitimi", "Hayat Becerileri" vb. bu hazırlıklarda başvurulacak birikimlerin bir kısmıdır. Anılan bu belgelerden yararlanılarak 15 başlık altında özetlenmiştir. Çünkü her biri mutlu ve başarılı bir hayata katkıda bulunmaktadır. Bu yeterlilik ve beceri tanımlamalarının çoğu birbiriyle uyuşmakta, birbirini kapsamakta ve desteklemektedir. Bunlar özetlenirken programların odaklandığı temalar gibi görülmüşler, program kazanımlarıyla ve açıklamalarla ilişkilendirilerek verilmiştir.

Öğrenci Beceri ve Yeterlilikleri

TEMEL BECERİ VE YETERLİLİKLER

Kamuyuğun görüş ve önerilerini almak üzere askaya çıkan taslak öğretim programlarında öğrenci yeterlilikleri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde tanımlanmış sekiz anahtar yeterliliği kuşatacak şekilde farklı ulusal ve uluslararası birimlere dayarınarak hazırlanmıştır. "Atatürkçölük ile ilgili konular", "Milli Eğitim Kalite Çerçevesi", "2015-2019 MEB Stratejik Plan", "2023 TÜBİTAK Vizyon Belgesi", "21. Yüzyıl Becerileri", "Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı", "Değerler Eğitimi", "Hayat Becerileri" vb. bu hazırlıklarda başvurulan birimlerin bir kısmıdır. Anılan bu belgelerden yararlanılarak 15 başlık altında özetlenmiştir. Çünkü her biri mutlu ve başarılı bir hayata katkıda bulunmaktadır. Bu yeterlilik ve beceri tanımlamalarının çoğu birbiriyle uyusmakta, birini kapsamak ve desteklemektedir. Bunlar özetlenirken programların odaklandığı temalar gibi görülmüşler, program kazanımlarıyla ve açıklamaları ilişkilendirilerek verilmiştir.

1. Anadil Okuryazarlığı

2. Beden Eğitimi ve Spor Yeterlilikleri

3. Bilgi Okuryazarlığı

4. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Okuryazarlığı

5. Bilim Okuryazarlığı

6. İnsan Hakları ve Demokratik Duyarlılık Yeterlilikleri

7. Matematik Okuryazarlığı

8. Öğrenme Yeterlilikleri

9. Öz Farkındalık

10. Sanat Yeterlilikleri

11. Temel Hayat Yeterlilikleri

12. Yabancı Dil Okuryazarlığı ve Yeterlilikleri

13. Yurttaşlık Bilgisi ve Bilinci

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA TEMEL KONULAR

Atatürkçölük

Değerler Eğitimi

Sıkça Sorulan Sorular

Programlarımızla İlgili Bize Sorulanlar

9. Öz Farkındalık

10. Sanat Yeterlilikleri

11. Temel Hayat Yeterlilikleri

11.1.Girişimcilik ve Mesleki Beceriler

Bireyin iş hayatında başarılı olabilmesi, girişimcilik becerisine sahip olmasına bağlıdır. Bunun için bireylerin karşılaştıkları bir sorunu ve işi tanımlama, işin sebeplerini ve sonuçlarını öngörme, organizasyon yapma, karar alma, öncülük ve yöneticilik yapma, motivasyon sahibi olma, risk alma, iş hayatı ve toplum ile ilgili geleceği öngörme becerilerini geliştirmesi gerekir. Bireyin iş hayatında başarılı olabilmesi mesleki becerilere sahip olmasına bağlıdır. Bunun için bireyin mesleğini seçme sorumluluk ve iradesine sahip olma, ilgi duyduğu mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları ve ilişkili olduğu mesleklerin farkında olma, mesleğiyle ilgili ahlak kurallarının farkında olma, standartları ve mevzuatı öğrenmeye istekli olma, ilgi duyduğu mesleğin kariyer imkânlarını ve basamaklarını bilmesine ihtiyacı vardır.

11.2.İletişim ve Kişiler Arası Beceriler

Bireyin toplum hayatına katılabilmesi için iletişim kurabilmesi gerekir. Bunun için yazılı, sözlü ve sözsüz iletişim kurma, duygu ve düşüncelerini ifade etme, suçlamasız cevap verme ve cevap alma, gerektiğinde "Hayır" diyebilme tutumu geliştirmelidir. Bu becerileri kazanabilmesi, kendisine ve başkalarına değer vermesi ve saygı göstermesi, empati geliştirmesi, dürüst ve güvenilir olması, güvenli olan ve olmayan ilişkileri ayırt edebilmesi ile mümkündür. Danışma, tartışma, kabul ve reddetme becerilerine sahip olması; güvenli ve güvenli olmayan ilişkileri kurabilmesi ve sürdürülebilirliği; uyumlu, mutlu ve başarılı yaşamayı sağlar. Böylece işbirliği ve ekip çalışması yapabilme, akran baskısıyla başa çıkabilme ve çatışmaları yönetebilme gibi üst düzey becerilere de ulaşılır.

11.3.Karar Verme ve Eleştirel Düşünme

Bireyin yaşamda başarılı olabilmesi karar verme ve eleştirel düşünme becerisini geliştirmesine bağlıdır. Bireyin karar verme becerisini geliştirebilmesi için bireysel ve ortaklaşa sorun çözmesi, sorumluluk bilinci içerisinde uygun kararları seçmesi, baskı altındayken direnç gösterebilmesi, kararlarına sadık kalması gerekir. Bireyin eleştirel düşünme becerisini geliştirmesi ise çeşitli olasılıkları gözlemleme, amaçlarla araçlar arasında uygunluk arama, çözümleyici ve değerlendirici düşünmesi, öneri geliştirebilmesi, vaktinde geri bildirim vermesi, riskleri ve sonuçlarını göze alması, duygularını mantığıyla denetleyebilmesi ile mümkündür.

11.4.Sorunlarla Başa Çıkma, Kendini İdare ve Kontrol Etme

Bireyin toplumsal hayata uyum sağlayabilmesi, sorunlarla başa çıkma ve kendini idare etme becerisini geliştirmesine bağlıdır. Bunun için öncelikle bireyin hedef belirleyebilmesi, görev ve sorumluluk alabilmesi, zamanı doğru ve etkili yönetmesi gerekir. Bu ise öz değerlendirme ve öz eleştiri yapma, eleştiri kabul etme ve yapma, öz güven ve öz saygı sahibi olma ile mümkündür. Bu süreç, kişisel denetimi artırması ve bireyin kendisiyle başkaları arasında önemlidir. Bireyin sağlıklı psikoloji geliştirerek toplumsal hayata uyum sağlayabilmesi, duygularını kontrol etme becerisini geliştirmesine bağlıdır. Bunun için bireylerin öfke kontrolü yapma, endişe ve kaygı ile başa çıkma, kayıp, keder, travma ve istismar ile baş etme, yardım arama davranışı gösterme, stresi yönetme, sabır ve sebat gösterme, kişisel güvenlik sağlama becerilerini geliştirmesi gerekir.

11.5.Yenilikçilik

Bireyin topluma ve insanlığa yararlı işler yapabilmesi, yenilikçi düşünmesi ve yeni fikirlerle açık olmasına bağlıdır. Bunun için teori, pratik ve metod hakkında bilgi sahibi olması, bir soruna ilgili ön bilgi edinmesi, fikir oluşturmaya ve fikri hareketliliği bilmesi, tasarımı ile estetik ilişkisini kurması, sıradan düşünce ile özgün ve yeni düşüncüyü ayırt etmesi, sebep-sonuç ilişkilerini fark etmesi, taklit ile özgün ayrımını yapması ve mantıksal çerçeveyi oluşturmaya gerekir. Müccitleri ve kâşifleri tanıyıp takdir etmesi, yapıldığından keyif almaya, başkalarının düşüncelerinin özgünlüğünün ve yenilikçiliğinin farkında olması ve takdir etmesi, yenilikçi bir birey olmada özendirici olur. Ayrıca bu süreçte birey plan, tasarımı ve modelleme yapma, özgün, yeni ve faydalı fikirler oluşturma gibi üst düzey becerilere de ulaşır.

12. Yabancı Dil Okuryazarlığı ve Yeterlilikleri

ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarına ulaşmak için okul kademesini seçtikten sonra ilgili dersin adının üzerine tıklayınız.

Özel Eğitim

İlköğretim

- BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
- BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM
- DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ (4-8)
- FEN BİLİMLERİ
- GÖRSEL SANATLAR
- HAYAT BİLGİSİ
- HUKUK VE ADALET
- İNGİLİZCE (2-8)
- İNSAN HAKLARI YURTTAŞLIK VE DEMOKRASİ
- MATEMATİK
- MÜZİK
- OYUN VE FİZİKİ ETKİNLİKLER
- PEYGAMBERİMİZİN HAYATI
- SOSYAL BİLGİLER
- ŞEHİRİMİZ
- T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
- TEKNOLOJİ VE TASARIM
- TEMEL DİNİ BİLGİLER
- TRAFİK GÜVENLİĞİ
- TÜRKÇE

Ortaöğretim

Veliler İçin
Öğretim Programlarında
Çocuğunuzu Ne Bekliyor?

Taslak Öğretim Programları
İncele-Tanı-Eleştir

Sıkça Sorulan Sorular
Programlarımızla İlgili Bize
Sorulanlar

PROGRAM GELİŞTİRMENİN PLANLANMASI

- Program geliştirme çalışmalarının araştırma ve geliştirmeye dönük olarak yönlendirilmesi gerekir. Bilim, teknoloji ve iletişim alanındaki baş döndürücü gelişmeler program geliştirme çalışmalarının sürekli olmasını, araştırma ve geliştirme çalışmalarının kesintisiz olmasını gerekli kılar.
- Bu süreçte pek çok soruya cevap aranmaktadır. Hiç kimseden bu soruların tümüne tek başına cevap vermesi beklenemez. Bu nedenle program geliştirme çalışmaları bir ekip çalışmasını ve birlikte planlamayı gerekli kılar.
- Program geliştirmenin planlanması; program çalışma gruplarının oluşturulması, çalışma planının hazırlanması ve hedeflerin oluşturulmasına temel teşkil edecek ihtiyaç saptama çalışmalarının yapılmasını kapsamaktadır.

Program Geliştirme Süreci

Program geliştirme sürecinde rol alanlar

Program Karar ve Koordinasyon Grubu:

- Temel işlevi hangi alanlarda program geliştirme çalışmalarının yapılacağına karar vermek, ülkenin başat eğitim felsefesinin bu programlara yansıtılmasını sağlamak, hazırlanan programları kabul ya da değiştirmede karar organı olarak görev yapmaktır.
- Bu grupta, MEB temsilcileri, program geliştirme uzmanları, öğretmen örgütlerinin temsilcileri, konu alanı uzmanları, veli ve öğrenci temsilcilerine yer verilmelidir.

Program Çalışma Grubu:

- Programın hazırlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında sürekli görev yapacak bir gruptur.
- Program geliştirme uzmanı, ölçme değerlendirme uzmanı, ilgili konu alanı uzmanı ve ilgili konu alanı öğretmeni yer almalıdır.

Program Danışma Grubu:

- Program çalışma grubunun programın her aşamasına ilişkin çalışmalarını yürütürken zaman zaman ihtiyaca göre danışma yapabileceği bir eğitim uzmanları grubudur.
- Eğitim felsefecisi, eğitim psikoloğu, eğitim sosyoloğu, eğitim ekonomisti, eğitim yöneticisi, eğitim teknoloğu, iletişim uzmanı gibi uzmanları içerir ve ihtiyaca göre yenileri eklenebilir. Örneğin yaygın eğitim programlarını geliştirmede halkla ilişkiler uzmanına yer verilebilir.

■ Program Geliştirme Çalışma Planı:

Program geliştirme çalışmalarına başlamadan önce bu çalışmaların ne kadar sürede yapılacağı, hangi işlemlerin yapılacağını bir işlem zaman çizelgesi ya da bir iş akış şemasında gösterilmesi çok yararlıdır.

Aylar	MART				NİSAN				MAYIS			
Haftalar	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
İşlem Basamakları												
Planlama												
İhtiyaç Analizi												
Hedef Yazımı												
Davranış Yazımı												
İçerik Analizi												
Belirtke Tablosu												
Eğitim Durumu												
Düzey Belirleme Testi												
İzleme Testleri												
Uygulama Kılavuzu												
Raporlaştırma												

İhtiyaç Belirleme

İhtiyaç Belirleme Yaklaşımları

Farklar Yaklaşımı

Gözlenen durum ile beklenen durum arasındaki fark

Betimsel Yaklaşım

Eğitimsel bir yaşantının varlığı ile yokluğu arasındaki fark

Analitik Yaklaşım

Gelecek ile bugün arasındaki fark, ulusal ve uluslararası koşullar

Demokratik Yaklaşım

Çoğunluğun ya da baskı - referans gruplarının görüş ve beklentileri

İhtiyaç Belirleme Teknikleri

Delphi (Anket Geliştirme)

Dacum (Progel)

Meslek (İş) Analizi

Kaynak Tarama

Gözlem

Görüşme

Ölçme Araçları - Testler

1. Delphi Tekniği (Anket Tekniği) :

- Konu ile ilgili seçilmiş uzmanların (en az 100) görüşlerinin alınması ve ortak görüş sağlanmasıdır.
- Konu ile ilgili uzman kişilere mektup veya e-mail gönderilir ve görüşleri alınır.
- Alınan cevaplarda bir gruplama yapılır.
- Daha çok geleceğe yönelik tahminlerde bulunma için yapılır

2. Progel - Dacum Tekniği:

Bir işin yapılabilmesi için bireylerin hangi özelliklere sahip olması gerektiğini ortaya çıkaran bir tekniktir. Uzmanları tarafından işin gerekleri çıkarılır. Daha kısa zamanda sonuçları alınır.

Bir DACUM analiz çalışmasında üzerinde çalışılan meslek grubundan 5 ila 12 kişi arası deneyimli kişilerden oluşan bir komite ve bir DACUM uygulayıcısı bulunur.

- En son geliştirilen ve yoğun olarak kullanılan tekniktir.
- Mesleğin beceri profili çıkarılır yani mesleki yeterlilikler ortaya konur.
- Bir iş için gerekli işlemleri söz konusu işte deneyimli, uzman kişilerle birlikte belirleme sürecidir.

Başlıca Kullanım Alanları

Eğitim ihtiyacını değerlendirme, program geliştirme, iş tanımlarını yapma, beceri testlerini geliştirme, öğrenci – işçi değerlendirme, öğrenci eğitim ve rehberlik çalışmaları

Avantajları

Çok etkili olması, kısa sürede gerçekleşmesi ve maliyetinin az olması DACUM tekniğinin avantajlarıdır. Bu nedenle Amerika ve Kanada başta olmak üzere pek çok ülkede kurumların kaliteli işgücü performansını sürdürmek ve üretmek için sıkça başvurulan bir tekniktir.

Delphi uzmanlarla , dacum ustalarla (işin erbablarıyla) çalışır.

Örnek DACUM Süreci

AKTİVİTE	KATILIMCILAR	ÇIKTILAR
Planlama	Yöneticiler Öğretim üyeleri	➤ Literatür tarama ➤ Çalıştayın belirlenmesi ➤ Çalıştay yöneticisinin seçimi ➤ Katılımcıların seçimi
DACUM Çalıştay/ Paneli	Yönetici Katılımcılar	➤ DACUM sürecine deneyimli katılımcıların seçimi ➤ İş pozisyonlarının sınırlarının çizilmesi ➤ Genel yeterliliklerin belirlenmesi ➤ Her görev için işlerin belirlenmesi ➤ İyi organize edilmiş DACUM tablosunun oluşturulması
<u>DACUM Tablosu analizi</u>	Öğretim üyeleri	➤ İlgili işler birleştirilerek dersler oluşturulur ➤ Her iş alanı ve ders için öğrenme çıktılarının yazılması
Ders Geliştirme	Öğretim üyeleri	➤ Her ders için ana modüller/konuların belirlenmesi ve sıralanması ➤ Programların hazırlanması ➤ Zamanlama ve ders sürelerinin düzenlenmesi
Kaynakların belirlenmesi	Yöneticiler Öğretim üyeleri	➤ Kaynakların belirlenmesi ➤ Değerlendirme mekanizmalarının oluşturulması

Örnek DACUM Tablosu

Görevler

A
B
C
D
E

Tanımlamalar

A1	A2	A3	A4	A5
B1	B2	B3	B4	B5
C1	C2	C3	C4	C5
D1	D2	D3	D4	D5
E1	E2	E3	E4	E5

3. Meslek (İş) Analizi:

Söz konusu mesleğe ait iş ve işlem basamaklarını belirlemek için yapılır.

- İş alt basamaklara ayrılır.
- Alt basamaklar bilişsel, duyuşsal ve devinişsel basamaklardan oluşur.

İş Analizi	İş Tanımı	İş Gerekleri
• İş Tanımı Bölümü • İş Özeti • Görevler • Sorumluluklar • Gerekli Beceriler • Çalışma Koşulları • Performans Standartları	• İş Unvanı • Bölüm Yöneticisi • İş No • İş Özeti • İş ile İlgili Görev ve Sorumluluklar • Çalışma Koşulları	• İş Unvanı • Bölüm Yöneticisi • İş No • Gerekli Beceriler -Eğitim - Analitik Beceri - Karar Verme Becerisi - İletişim Becerisi -Görünüm • Gerekli Çaba • Diğer

4. Gözlem:

Kişileri gözleyerek bilgi toplama yoludur. Okul merkezlidir. Gözlem yaparken doğal gözlem tercih edilmelidir.

Özellikle psikomotor becerilerin belirlenmesinde kullanılır.

Gözlemler gözlem formuna işlenir.

5. Testler / Ölçme Araçları

Eğitimde test, bireyde aranan özelliklerin ne miktarda var olduğunu belirlemek üzere yapılan işlemlerdir.

Programın girişinde ya da sonunda öğrenciye uygulanan (Başarı Testi) veya program sürecinde uygulanan (İzleme Testleri) sayesinde öğrenme ihtiyaçlarını belirlemek mümkündür.

6. Görüşme / Grup Toplantıları

Görüşme yoluyla öğrenenlerin ve programla ilgili olabilecek tüm katılımcıların program hakkındaki görüş ve tepkileri belirlenir.

Görüşme, yüz yüze olabileceği gibi anket formları, tele konferans ya da internet aracılığı ile de olabilir.

7. Kaynak / Literatür Tarama

Son yıllarda yurt içi ve yurt dışındaki eğilimler, bilimsel çalışmalar, mevcut programa ilişkin verilen raporlar değerlendirilerek mevcut program incelenmektedir.

Raporların değerlendirilmesi

- İhtiyaç değerlendirme çalışmalarında en etkin yollardan biriside denetçilerin hazırladıkları raporların değerlendirilmesidir.
- Sağlıklı bir değerlendirme gerçek ihtiyaçların ortaya çıkmasını sağlayabilir.

AMAÇ VE KAZANIMLARIN BELİRLENMESİ ve YAZIMI

Hedef Türleri

Niçin eğitim yapıyoruz? Niçin eğitiyoruz? sorularının cevaplarını aramamızdan dolayı da hedefler,

- uzak hedefler,
- genel hedefler ve
- özel hedefler

olmak üzere üçe ayrılır.

AMAÇ / HEDEF / DAVRANIŞ / KAZANIM

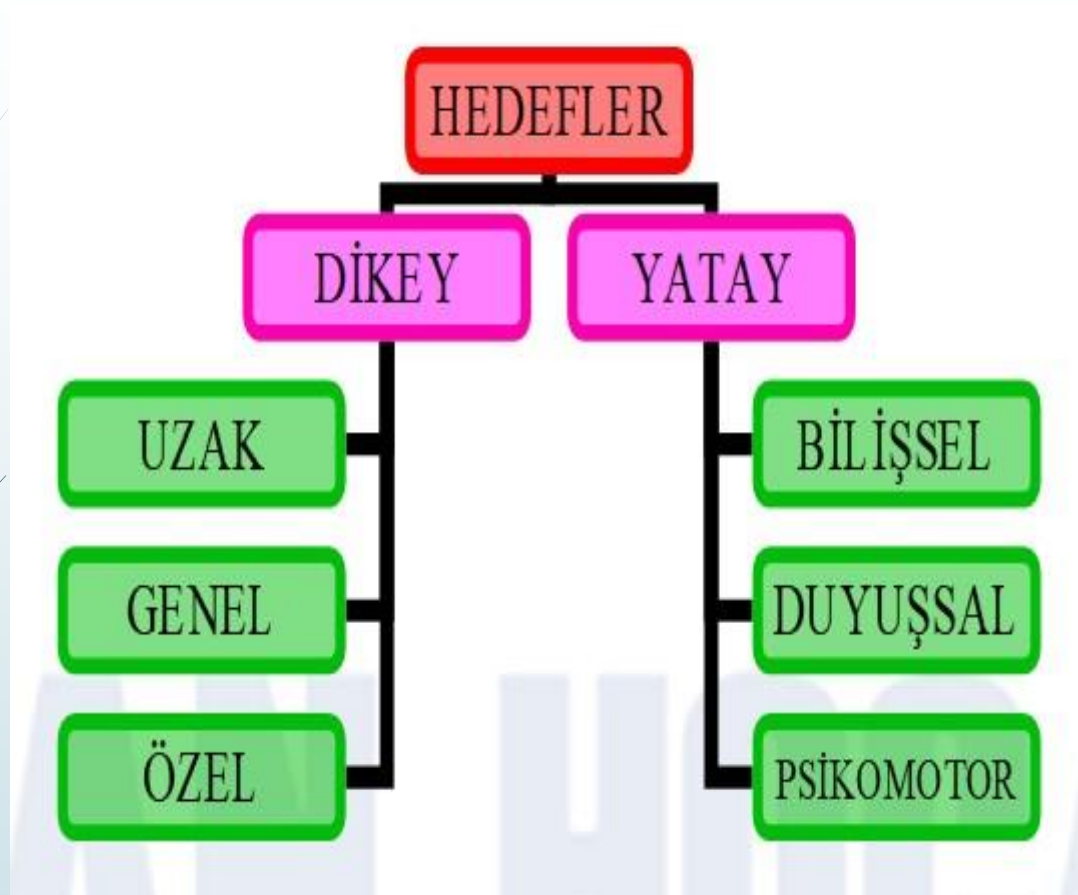
- **Hedefler**, öğrenciye kazandırılmak üzere seçilen istendik özelliklerdir.
- **Hedef**, programın temel ögesi, temel belirleyicisidir.
- **Hedef**, diğer öğelere yön verir

Not: Hedef/ Davranış ikilisinin yerine yeni programda **KAZANIM** ifadesi kullanılmaktadır

Eğitimde hedefler

- ➡ **dikey** hedefler ve
- ➡ **yatay** hedefler olarak ikiye ayrılır.

1. Dikey Hedefler ;

a. Uzak Hedefler: Ülkenin politik felsefesini yansıtır. Örnek: Türkiye'nin Avrupa birliğine girmesi çalışmaları, ülkenin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşması uzak hedeflerdir.

b. Genel Hedefler: Öğretim kademelerinin ve okulların hedefleridir. Okulun iş görüşünü yansıtır. Uzak hedeflerin yorumudur. Örnek: İlköğretimin hedefleri, ortaöğretimin hedefleri.

c. Özel Hedefler: Öğrenciye kazandırılması uygun görülen özellikler ya da bir çalışma alanı için hazırlanmış olan hedeflerdir. Örnek: Matematik dersinin hedefleri, ünite hedefleri, konunun hedefleri.

HEDEF TÜRÜ		İLGİLİ OLDUĞU PROGRAM	ÖZELLİKLERİ	ÖRNEK
Uzak (İdeal)	Aşağı inildikçe ayrıntı artar, kapsam azalır. Planlanırken uzaktan özele, gerçekleştirilirken özelden uzağa doğru hareket edilir.	Eğitim Programı	• Ülkenin politik felsefesini yansıtır. • İdeal insan nitelikleri • Soyuttur, ölçülemez. • Toplumun vizyonunu gösterir.	• Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak • Güçlü, büyük ve lider bir devlet olmak
Genel (Yakın)		Öğretim Programı	• Ülkenin eğitim felsefesini yansıtır. • Uzak amaçların yorumu (ayrıntılı açıklaması) olarak ifade edilir.	• Milli eğitimin genel amaçları • Okul kademelerinin amaçları • Okul türlerinin amaçları
Özel (Hedef Davranış)		Ders Programı	• Uzak ve genel amaçlara göre somuttur. • Ne zaman, nerede ve nasıl gerçekleşeceği belirlidir.	• Derslerin amaçları • Ünitenin / modülün amaçları

Türk Milli Eğitimi'nin Amaçları

MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU

Kanun Numarası : 1739

Kabul Tarihi : 14/6/1973

Yayımlandığı R.Gazete : Tarih: 24/6/1973 Sayı: 14574

Yayımlandığı Düstur : Tertip: 5 Cilt: 12 Sayfa: 2342

I - Kanunun Kapsamı:

Madde 1 - Bu kanun, Türk milli eğitiminin düzenlenmesinde esas olan amaç ve ilkeler, eğitim sisteminin genel yapısı, öğretmenlik mesleği, okul bina ve tesisleri, eğitim araç ve gereçleri ve Devletin eğitim ve öğretim alanındaki görev ve sorumluluğu ile ilgili temel hükümleri bir sistem bütünlüğü içinde kapsar.

Türk Milli Eğitim Sistemini Düzenleyen Genel Esaslar

Türk Milli Eğitiminin Amaçları

I - Genel amaçlar:

Madde 2 - Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;
 2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;
 3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;
- Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Hedeflerin Aşamalı Sınıflaması (Bloom Taksonomisi)

Bilişsel Alan

- Bilme
- Kavrama
- Uygulama
- Analiz
- Sentez
- Değerlendirme

Duyuşsal Alan

- Alma
- Tepkide bulunma
- Değer verme
- Örgütlenme
- Kişilik haline getirme

Psikomotor Alan

- Algılama
- Kurulma
- Kılavuzlama
- Beceri haline getirme (Mekanikleşme)
- Duruma uyma (Adaptasyon)
- Yaratma

Bilişsel Alan

BLOOM'UN TAKSONOMİSİ	BLOOM'UN REVİZE EDİLEN TAKSONOMİSİ
Knowledge (Bilgi)	Remembering (Hatırlamak)
<i>Uygun bilgileri hatırlamak</i>	
Comprehension (Kavrama)	Understanding (Anlamak)
<i>Materyalin anlamını kavramak</i>	
Application (Uygulama)	Applying (Uygulamak)
<i>Bilginin (materyalin) yeni ve somut durumlarda kullanılmasını öğrenmek</i>	
Analysis (Analiz)	Analyzing (Analiz Etmek)
<i>Bütünün bileşenlerini parçalara ayırmak ve organizasyonu anlaşılabilmesini sağlamak</i>	
Synthesis (Sentez)	Evaluating (Değerlendirmek)
<i>Parçalardan yeni bir bütün oluşturmak</i>	<i>Kriter ve standartlara dayanan yargılarda bulunmak</i>
Evaluation (Değerlendirme)	Creating (Oluşturmak-Yaratmak)
<i>Materyalin değeriyle ilgili yargıda bulunma/Materyalin değerini yargılama</i>	<i>Tutarlı veya fonksiyonel parçalar yaratmak için elementleri bir araya getirmek. Oluşturmak, planlamak ve üretmek aracılığıyla elementleri yeni bir desene yapı oluşturacak şekilde yeniden düzenlemek</i>

Bilişsel Alan

 HATIRLA	 ANLA	 UYGULA	 ANALİZ ET	 DEĞERLENDİR	 YARAT
1 seç tanımla listele isimlendir tanımla yerleştir açıkla kavramlaştır etikle hatırla ezberle	1 eşleştir açıkla savun ayırt et yeniden ifade et tanımla ayırt et özetle ilişkilendir genişlet yeniden yaz	1 organize et üret hazırla seç çiz kullan uygula göster boya	1 Karşılaştır analiz et sınıflandır araştı ışaret et ayır kategorilere ayır farklaştır araştır anket yap seç tahmin et	1 yargıla ölç ilişkilendir eleştir destekle dikkate al özetle karşılaştır bilgi ver	1 oluştur tasarla icat çıkar planla bestele hayal et formüleştir
2 faaliyet insanlar kayıtlar haber makaleler TV programı video okul kitapları sözlük	2 tiyatro skeç diyagram grafik yargı cümlesi ses kaydı hikaye fotoğraf sonuç fikir karşılaştırma	2 harita proje hava durumu diyagram çözüm soru liste proje drama boya heykel	2 anket yargı savunma kelime tanımla grafik yargı kelime tanımlama	2 sonuç öneri anket grup tartışması anket değer kişisel değerlendirme	2 şiiir makale rapor kitap hikaye deney şarkı kampanya kural / prensip
3 Hatırlayabilir misin? Nerede? Kim? 4 tanesini listele? Nasıl açıklarsın?	3 Ana fikir ne? Örneklendir misin? Özetler misin? Nasıl açıklarsın? Hangi fikri savunuyor?	3olsaydı nasıl olurdu? Sen nasıl yaklaşırdın? Özetler misin? Nasıl kullanırdın? Kim olduğunu düşünüyorsun?	3 Neden böyle düşünüyorsun? Karşılaştırabilir misin? Nasıl bir ilişkisi var? Farkı ne?	3 Hangisi daha önemli? Daha iyi bir çözüm nasıl olur? Nasıl hissederdin? Savunur musun?	3 Alternatifi ne? Teorin ne? Besteler yapar mısın? Nasıl hayal ediyorsun? Ne tasarladın?

Bilişsel Alan

1. Hatırlama (Remember): Uzun süreli bellekten ilgili bilgiyi hatırlama.

- 1.1.Tanım
- 1.2.Anımsama

Örnek:

- Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki önemli olaylarının tarihlerini söyler/yazar.(Tanım)
- Tarihte önemli olayların tarihlerini sorulduğunda anımsar/ söyler. (Anımsama)

2. Anlama (Understand): Sözlü, yazılı, sembol ve grafik iletişimle gönderilen mesajlardan anlam çıkarma.

- 2.1.Yorumlama (Interpreting)
- 2.2.Örnek Gösterme (Exemplifying)
- 2.3.Sınıflama (Classifying)
- 2.4.Özetleme (Summarizing)
- 2.5.Sonuç Çıkarmak (Inferring)
- 2.6.Karşılaştırma (Comparing)
- 2.7.Açıklama (Explaining)

Örnek:

- Resim sanatındaki çeşitli stillere ilişkin örnekler verir.(Örnek gösterme)
- Bir kavram, ilke ve vb'nin hangi kategoriye ait olduğunu belirler.(Sınıflama)
- Videoda gösterilen olayların kısa bir özetini yazar. (Özetleme)
- Yabancı dil öğrenirken örneklerden gramatik ilkeleri belirtir. (Sonuç çıkarma)
- Tarihi olayları günümüz şartlarıyla karşılaştırır. (Karşılaştırma)
- Fransa'da 18. yüzyılda yaşanan önemli olayların nedenlerini açıklar. (Açıklama)

3.Uygulama (Apply): Bir işlemi/yöntemi verilen bir durumda kullanma veya yapma.

- 3.1.Yapma (Executing)
- 3.2.Tamamlama (Implementing)

Örnek:

- Uygun istatistik yöntemleri kullanarak bir testin güvenilirliğini hesaplar.(Yapma)

4. Analiz (Analyze): Bütünü bileşenlerine ayırma ve parçaların birbirleriyle ve bütünün genel yapısı veya amacı ile ilişkisini belirleme.

- 4.1.Farklılaştırma (Differentiating)
- 4.2.Organize Etme (Organizing)
- 4.3.Niteleme/ Atfetme (Attributing)

Örnek:

- Bir matematik probleminde ilgili ve ilgisiz sayılar arasında ayırım yapar. (Farklılaştırma)
- Yazarın politik görüşlerine dayanarak bir makalesindeki görüşünü belirler.(Atfetme)

Psikomotor Alan

Duyuşsal Alan

Kişilik haline
getirme

Örgütlenme

Değer verme

Tepkide Bulunma

Alma

- Farkına varma
- Dikkat etme
- Gözleme

- İlgilenme
- Razı olma
- İşbirliği yapma
- Kabul etme
- Gönüllü olma

- Benimseme
- Sorumluluk
duyma
- Özen gösterme
- Tercih etme

- Düzenleme
- Uyarlama
- Karşı koyma
- Düzeltme
- Yer alma

- Destekleme
- Savunma
- Koruma
- Hizmet etme
- Zorlama

ANAHTAR KAVRAMLAR TABLOSU

BİLİŞSEL ALAN

Bilgi	Bilgiyi hatırlatma, tanıma, aynen aktarma
Kavrama	Bilgiyi yorumlama, açıklama, çevirme, yordama, yeniden kelimelere dökme, tahmin etme
Uygulama	Bilgiyi transfer etme, kullanma
Analiz	Öğelere ayırma, sınıflandırma, ilişki kurma, inceleme
Sentez	Yeni bilişsel içerik oluşturma, tasarım, yaratma, özgünlük
Değerlendirme	İç ve dış ölçütler açısından değerlendirme, hüküm verme

DUYUŞSAL ALAN

Alma	Tepki vermeden uyarıcıların farkında olma, dikkat etme
Tepkide bulunma	Uyarıcılara karşı tepki verme, ilgili olma
Değer verme	Uyarıcılar arasında seçici olma, bazı uyarıcılara önem verme, başka bilgi ya da değerlere kıyasla tercihte bulunma
Örgütlenme	Değerleri kendi değerleriyle birleştirme, organize etme
Kişilik Haline Getirme (Niteleme)	Karakter haline gelme, dünya görüşü olarak ortaya koyma, yaşam felsefesine dönüştürme

DEVİNİŞSEL ALAN

Algılama (Uyarılma)	Psikomotor hareket olmadan olayı zihinsel olarak algılama, beceri birimlerinin farkına varma
Hazırlık (Kurulma)	Yapılacak harekete zihinsel, duygusal ve psikomotor olarak motive olma, bedensel olarak hazır olma
Kılavuz Denetiminde Yapma	Yapılacak işi rehber denetiminde yapma
Mekanikleşme	Rehbere ihtiyaç duymadan kendi kendine yapma
Beceri Haline Getirme	Kendi kendine takılmadan, tereddüt etmeden yapma, istenen standartlarda gerçekleştirebilme
Uydurma	Öğrenilen bir şeyi yeni duruma uygulama, pratik kazanma
Yaratma	Orijinal bir beceri veya ürün ortaya koyma

HEDEFLERİN NİTELİKLERİ

1. Hedefler öğrenci davranışlarına yönelik olmalıdır.
2. Hedefler öğrenenin kazanması gereken özelliği açık seçik belirtmelidir.
3. Hedefler öğretmenin değil, öğrencinin yapacaklarını ifade etmelidir.
4. Hedefler öğrenme sürecine değil, öğrenme ürününe dönük olmalıdır.
5. Hedefler, öğrenme ürününü gösterecek nitelikte olmalıdır.
6. Davranışa dönüştürülebilecek nitelikte olmalıdır.
7. Kendi içinde tutarlı olmalıdır.
8. Hedefler, tek tip öğrenme ürününü ifade etmelidir.
9. Hedef, öğrencilerin kazanacağı davranışları gösteren bir eylemi ifade etmelidir.
10. Konu başlıklarından hedef olmaz

ÖĞRENME KAZANIMLARI İÇİN KONTROL LİSTESİ

Öğrenme kazanımları;

1. Programın ve dersin genel amaçlarına uygun.
2. Alan için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri ve tutumları yansıtıyor.
3. Gerekğinde alt kazanımlar belirlenmiş.
4. Sürece değil, sonuca odaklanılmış.
5. Öğrenciye yönelik yazılmış.
6. Açık ve anlaşılır (bilmek, anlamak, öğrenmek gibi belirsiz terimlere yer verilmemiş) şekilde ifade edilmiş.
7. Hedeflenen öğrenme düzeyine ve tipine (bilişsel, duyuşsal ve psikomotor) uygun yazılmış.
8. Ölçülebilir ve gözlenebilir.
9. Yeterli sayıda yazılmış.
10. Bir öğrenme kazanımı için sadece bir fiil kullanmış

☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Bir Hedefte Bulunması Gereken Özellikler

1) Hedef cümlelerinin sonunda ne kazanılacağını ifade eden kelime kullanılmalıdır: Bilgisi, becerisi, gücü, yeteneği, alışkanlığı vs. veya “bilme” ekiyle biten bir bileşik sözcük.

Örnek: - Matematik dersinde dört işlemde yararlanarak problem çözebilme (çözme yeteneği)

- Bilgisayar Programlama dersinde, verilen bir problem durumunun çözümüne en uygun programı hazırlayabilme

2) Hedefler, bir konu alanı ile ilişkili (kenetli) olmalıdır. (Kenetlilik)

► Örnek: - **Felsefede** geçen temel kavramların bilgisi

- **Bilgisayarda** donanım parçalarını tanıyabilme
- Bilimsel yöntemi kullanabilme (*Yanlış*). *Doğrusu:*
- Fen Bilgisi dersinde verilen **doğal problemlerin çözümünde** bilimsel yöntemi kullanabilme)

3) Açık-Seçiklik: Hedeflerin hangi konu ile ilgili olduğu belirtilmelidir. Yani hedeflerde ders veya konular açıkça belirtilmelidir.

Örnek: - Biyoloji Dersinde sürüngenlerin sindirim sistemi bilgisi

- Problem Çözme ile ilgili süreçler bilgisi (*Yanlış*). *Doğrusu:*
- Mat. Der.de tam sayılarla ilgili problemlerin çözümünde süreçler bilgisi
- Bilgisayarda komutları kullanabilme (*Yanlış*). *Doğrusu:* Bilgisayarda işletim sistemlerine ilişkin komut işlemlerini yapabilme

4) Öğrenciye Davranışına Dönüklük:

Örnek: - Türkçe metin yazımında noktalama işaretlerini kullanma becerisinin öğretilmesi (*Yanlış*).

Doğrusu: Türkçe metin yazımında noktalama işaretlerini kullanabilme

Genellik ve Sınırlılık

- Hedef ifadeleri belli bir davranış grubunu kapsayacak kadar genel ve tek bir özelliğe işaret edecek kadar da sınırlı olmalıdır. Kazandıracağı özellikleri başka özelliklerle karıştırmamalıdır.
- Örneğin; “Duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak anlatabilme” hedef ifadesinde yazılı olarak anlatma ayrı, sözlü olarak anlatma ayrı bir öğrenme ürünüdür. Bu bakımdan Bu hedef ifadesi genellik ve sınırlılık ilkesine uymamaktadır. Hedef ifadesi “duygu ve düşüncelerini sözlü olarak anlatabilme” ve “duygu ve düşüncelerini yazılı anlatabilme biçiminde ayrı ayrı yazılmalıdır.

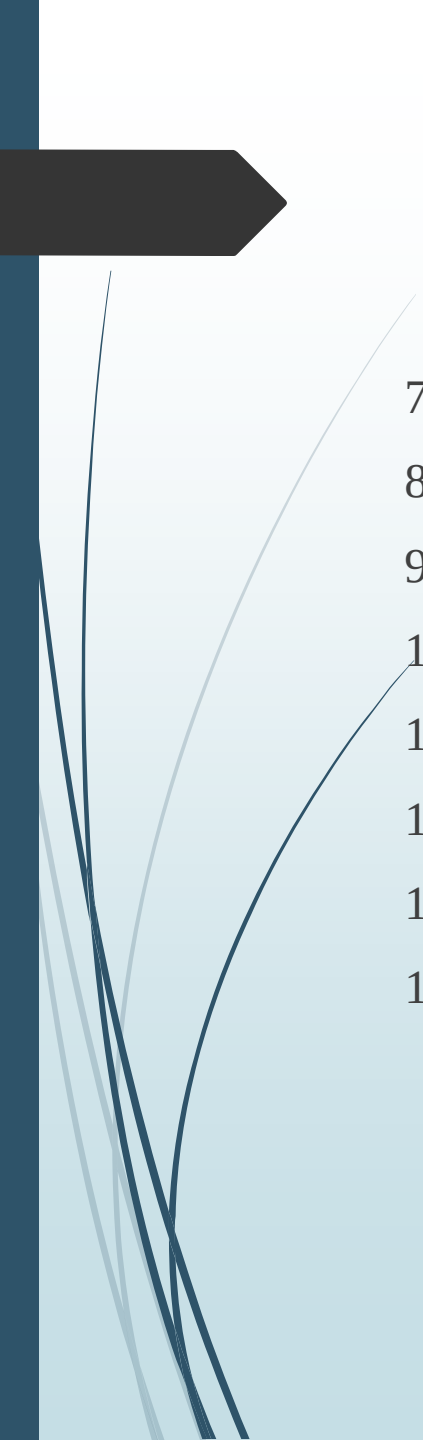
EĞİTİM PROGRAMLARININ İÇERİK BOYUTU

- Programın içerik boyutunda belirlenen amaçlara ulaşmak için “**ne öğretelim?**” sorusuna yanıt aranmaktadır.
- İçeriğin düzenlenmesinde temel ilkeler arasında; somuttan soyuta, kolaydan zora, bütünden parçaya ya da parçadan bütüne, günümüzden geçmişe, olaylardan genellemelere, yakın çevreden uzağa doğru yapılan bir sıralama vardır. Bu ilkelere her ders için geçerli olabilir. Ayrıca içerik, çağdaş ve bilimsel bilgiye ters düşmemelidir.
- Her şeyden önemlisi ise içeriğin hedeflerle tutarlı ve öğrenciler için anlamlı olmasıdır. Ayrıca içerikte yer alacak bilgilerin dayanıklı ve güvenilir olması da önemlidir.

Seçilen içerik;

1. Hedef davranışlarla tutarlı olmalı
2. Öğrenci için anlamlı olmalıdır.
3. Öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olmalı.
4. Güncel olmalı.
5. Bilimsel açıdan doğru olmalı.
6. Öğrencilerin ön bilgilerine ve geçmiş yaşantılarına uygun olmalı.

-
7. Uygulanabilir olmalı.
 8. Kendi içinde tutarlı olmalı.
 9. Kullanılabilir ve yararlı olmalı.
 10. Ekonomik olmalı.
 11. Öğrenilebilir ve gerçek yaşamla ilişkili olmalı.
 12. Anlamlı olmalı.
 13. Sistematik olmalı.
 14. Öğrenciyi düşünmeye yöneltmeli.

➤ **İçerik düzenlenirken uyulması gereken bazı kurallar vardır.
Bunlar;**

- Somuttan soyuta,
- Basitten karmaşığa,
- Kolaydan zora,
- Yakından uzağa olarak sıralanabilir.
- İçerik aşamalı ve biri birinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmalı.

İÇERİK DÜZENLEME YAKLAŞIMLARI

İÇERİK DÜZENLEME YAKLAŞIMLARI

- Doğrusal Programlama Yaklaşımı
- Sarmal Programlama Yaklaşımı
- Modüller Programlama Yaklaşımlar
- Piramitsel ve Çekirdek Programlama Yaklaşımı
- Konu Ağı-Proje Merkezli Program Yaklaşımı
- Sorgulama Merkezli Programlama Yaklaşımı

1. Doğrusal Programlama Yaklaşımı:

- Tyler tarafından geliştirilmiştir. Birbiri ile ardışık sıralı, yakın ilişkili, zorunlu ve önkoşul öğrenmelerin ağırlıklı olduğu konuların düzenlenmesinde kullanılır. Matematik, Tarih, Fen bilgisi gibi aşamalılık özelliği taşıyan dersler için kullanılır.

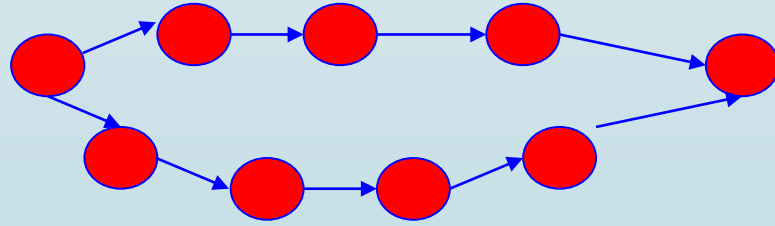

2. Sarmal Programlama Yaklaşımı:

- Bruner tarafından önerilmiştir. İçerik, doğrusal bir sıra izlemez. Daha önce öğrenilmiş konular gerektiğinde tekrar edilebilir. Bu programla hazırlanmış içerikler daha esnektir. Her konunun kendi içindeki konuları arasında bir ardışıklık söz konusu olabilir. Öğrenme süresi ve öğrenilecek konular kontrollüdür. Özellikle yabancı dil öğretiminde kullanılır.

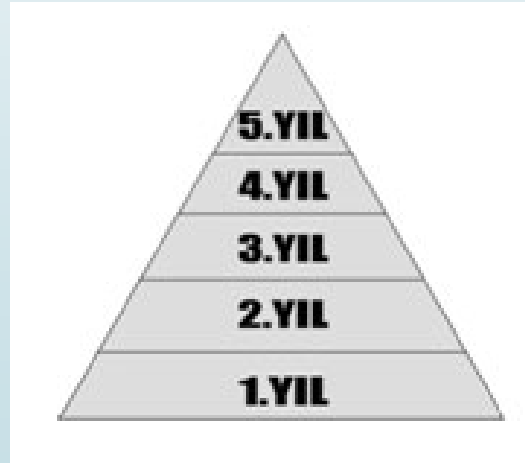
3. Modüler Programlama Yaklaşımı:

- Vygotsky tarafından geliştirilmiştir. Konular modüller halinde düzenlenir. Modüllerin birbirleriyle ilişkili olması beklenmez. Önemli olan modüllerin anlamlı bir bütün oluşturmasıdır. Konuların hangi sırayla öğretileceği açısından esnekler. Öğretim sonunda alınacak sonuçlar bellidir. Her modül kendi içinde doğrusal, sarmal gibi yaklaşımlarla düzenlenebilir. Meslek ve beceri eğitimi gerektiren derslerde kullanılır. Vatandaşlık, fen bilgisi gibi derslerde kullanılır.

4. Piramitsel Programlama Yaklaşımı:

- İlk yıllarda geniş tabanlı konuların yer aldığı ileriki yıllarda konuların gittikçe daraldığı ve uzmanlaşmanın olduğu bir yaklaşımdır. Program esnek değildir. Öğrencinin programın sonunda durumu bellidir. Alanın uzmanı olur.

Çekirdek Programlama Yaklaşımı

Çekirdek programda ise ilk önce ortak öğrenilecek konular verilir. Sonra öğrencilere seçenekler sunularak İlgi duyduğu alanlarda ders almaları sağlanabilir. Sözgelimi Fen Bilgisi konuları çekirdek programla, Fizik, Kimya, Biyoloji konuları da ilgi alanlarıyla alınır ve buna göre içerik düzenlemesi yapılır.

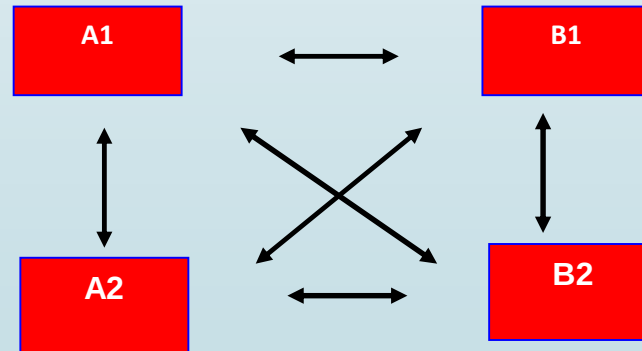

6. Konu Ağı-Proje Merkezli Program Yaklaşımı:

- J.Dewey tarafından önerilmiştir. Öğrencilere konuların ağı bir harita gibi çıkarılır. Belirli zamanlarda nerelerde olmaları gerektiği söylenir. Konular küçük projeler olarak da belirlenebilir. Konuların içeriğine öğrenciler grup ya da bireysel olarak kendileri karar verir.

A

B

7. Sorgulama Merkezli Programlama

Yaklaşımı:

J.Dewey tarafından önerilmiştir. İçerik öğrencilerin sorularına göre düzenlenir. Öğrencilerin soruları ve gereksinimleri ön planda tutulur.

► **8. Disiplinlerarası Programlama Yaklaşımı:**

Merkeze alınan bir derste işlenen konu diğer derslerde de benzer olarak veya aynısı işlenir. Dersler arasında ilişki kurulur. Örnek: mihver ders olan Hayat Bilgisi dersinde 23 Nisan Bayramı işlendiğinde diğer derslerde de aynı konu işlenir.

	Ait Olduğu Yaklaşım	Dayandığı Eğitim Felsefesi	Anahtar Sözcükler	Uygulama Alanlarına Örnek	Esneklik
Doğrusal (Tyler, Bloom)	Davranışçı Yaklaşım	Daimicilik ve Esasicilik	Aşamalılık, Ön Koşul, Öğrenme, Temel Dersler	Fen, Sosyal, Matematik	Esneklik yok ya da çok az
Sarmal (Bruner)	Bilişsel Yaklaşım	İlerlemecilik	Yatay İlişki, Derinlemesine Genişleterek Tekrar	İngilizce, Türkçe vb. Dil Dersleri, Matematik	Esneklik var
Modüler (Vygotsky)	Bilişsel Yaklaşım	İlerlemecilik ve Yeniden Kurmacılık	Öğrenme Üniteleri (Öbekleri), Meslek ve Beceri Eğitimi, Bağımsız Dersler, Anlamlı Bütün	Beden Eğitimi, Beceri Dersleri, Eğitim Bilimleri	Esneklik var
Piramitsel	Bilişsel ve Davranışçı Yaklaşım	Geleneksel ve Çağdaş Eğitim Anlayışları	İlk Yıllarda Geniş Tabanlı Konular, Gitgide Kapsamda Daralma ve Uzmanlaşma	Tıp Eğitimi ve Lisans Programları	Esneklik yok
Çekirdek (J. Dewey)	Bilişsel Yaklaşım	İlerlemecilik ve Yeniden Kurmacılık	Ortak ve Seçmeli Dersler, Birden Fazla Alan, İlgi ve Yeteneğe Göre Alan Seçimi	Alan Seçimi	Esneklik var
Konu Ağı - Proje Merkezli (J. Dewey)	Bilişsel Yaklaşım	İlerlemecilik ve Yeniden Kurmacılık	Proje Tabanlı, Konu Ağı, Harita	Fen ve Teknoloji Ağırlıklı Dersler	Esneklik var
Sorgulama Merkezli (J. Dewey)	Bilişsel Yaklaşım	İlerlemecilik	Öğrenci Soruları, Sorunları ya da İhtiyaçları	Öğrenen Merkezli Program Tasarımları	En esnek program

İÇERİK ÇİZELGESİ (BELİRTKE TABLOSU)

Eğitim kazanımlarıyla, program içeriğinin iki boyutlu bir çizelge üzerinde gösterildiği tabloya belirtke tablosu denir. Belirtke tablosu kazanımlarla içeriğin bir tabloda görülmesini sağlar. Öğretmene sınav hazırlamada kolaylık yapar. Belirtke tablosunda; kazanımlar, konu başlıkları, alt konu başlıkları, kazanımların düzeyi yer alır.

KULLANIM ALANLARI

Hedef ve içerik ilişkisini belirlemek

- Dersin kazanımlarından hangilerinin daha önemli olduğunu göstermek.
- Program kazanımlarının niteliğini belirlemek
- Ölçme aracı için uygun sorular geliştirmek
- Eğitim durumları (öğrenme yaşantılarını belirlemek)
- Öğretim sürecinde belirtke tablosu kullanmanın en önemli işlevi; hedef alanlarının hangi öğrenme konularıyla ilişkili olduğunu belirlemesidir.

Konular		Program Geliştirme Dersinin Belirtke Tablosu						
		Bilgi	Kavrama	Uygulama	Analiz	Sentez	Değerlendirme	Toplam
1	Program Geliştirmede Temel Kavramlar	6	4	–	1	–	–	11
2	Programın Öğeleri	4	4	4	4	–	–	16
3	Program Tasarımı	6	4	4	4	1	1	20
	Toplam	16	12	8	9	1	1	47

EĞİTİM DURUMLARININ DÜZENLENMESİ

- Eğitim durumları program geliştirme çalışmalarının süreç boyutunu oluşturmaktadır. Öğrenciye istenilen davranışların kazandırılmasını sağlayan öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi bu aşamada ele alınmaktadır.
- Öğrencilerde istenilen davranışların geliştirilebilmesi için yaşantıların etkili biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu düzenleme, gerekli olan strateji, yöntem-teknik, araç-gereçleri her türlü etkinlikler ile fiziki düzenlemeleri kapsar. İşlemler, süreç vb. olarak da adlandırılabilir. Bu düzenlemeler, “etkinlikler” olarak da ifade edilebilir. Bu etkinliklerin temel kaynağı kazanımlar (program hedefleri) olmalıdır.

EĞİTİM DURUMUNUN ÖZELLİKLERİ

Eğitim durumlarının geçerli yaşantıları (beklendidik öğrenmeler) sağlayabilmesi için aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekir.

1-Hedefe Görelik

Eğitim durumları, öncelikle program hedefine uygun olarak düzenlenmelidir. Bunun için hedefe ulaştıracak en uygun strateji, yöntem-teknik ve materyaller seçilip işe koşulmalı; ortam ile zaman buna göre düzenlenmelidir. En detaylı eğitim durumları, günlük planlarda yer alır.

2- Öğrenciye Görelik

Eğitim durumları, öğrenci özelliklerine göre düzenlenmelidir. Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyi, gelişim özellikleri, ilgi, ihtiyaç ve yetenekleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak düzenlenecek eğitim durumları daha etkili olur. Öğrenci tatmin olduğu ve haz duyduğu etkinliklere daha fazla katılım gösterir.

3- Konuya Uygunluk

Eğitim durumları (etkinlikler), konunun özelliklerine uygun düzenlenmelidir. Etkinlikler düzenlenirken, bazı disiplin ve konuların kendine özgü birtakım özellikleri olduğu dikkate alınmalıdır. Herhangi özel bir durum yoksa etkinliklerde yer alacak içerik, genel öğretim ilkelerine göre düzenlenebilir. Bunlar: Somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa, yakından-uzağa, kolaydan-zora vb.

4-Ekonomiklik

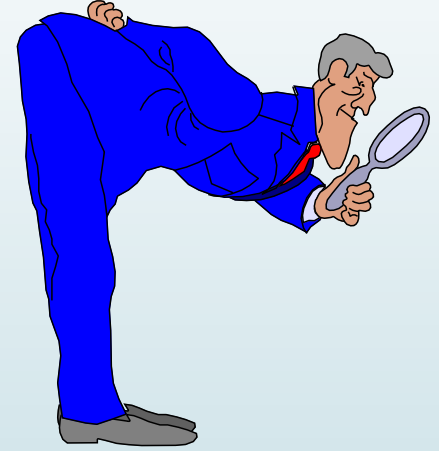
Eğitim durumlarının, bir davranış/yeterliğin daha kısa sürede, daha az emek ve masrafla ve daha kolayca kazanılmasına imkan sağlayacak şekilde düzenlenmesini ifade eder. Bir anlamda eğitim durumlarının emek, masraf ve zaman açısından ucuza mal edilmesidir. Eğitim durumlarının ekonomik olmasının yaşantıların ucuza mal edilmesi yanında diğer bir anlamı da hatalardan arınık olması, diğer yaşantılarla kaynaşık ve tutarlı olmasıdır. Bu özellik, literatürde “bir taşla birkaç kuş vurma” olarak ifade edilmektedir. Bunun anlamı, düzenlenen eğitim durumlarının aynı zaman diliminde, birden fazla davranış kazandırmasıdır. Örnek: İngilizce dersinde bilişsel bir hedef davranış kazandırılmaya çalışılırken, amaçlanmadığı halde, öğrencilerde İngilizceye karşı olumlu tutumun gelişmesi.

Eğitim durumu düzenlemede strateji, yöntem-teknik veya araç-gereç seçiminde dikkate alınacak öncelikle sırası; program hedefi, öğrenciye görelilik ve konuya uygunluk şeklindedir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Ölçme ve değerlendirme süreci
olmadan planlı bir eğitim süreci
söz konusu olamaz.

Planlı eğitim sürecinde cevap verilmesi gereken bazı sorular

Cevap aranan soru	Ortaya çıkan eğitim boyutu
1. Niçin eğiteceğiz?	1. Eğitimin amacı
2. Ne öğreteceğiz?	2. Eğitimin içeriği
3. Nasıl kazandıracağız?	3. Eğitimin yöntemi
4.Nerede eğiteceğiz?	4. Eğitimin ortamı
? 5. Ne kadar öğrenildi?	5. Ölçme ve değerlendirme

Eğitim süreci içerisinde ölçme ve değerlendirme sonuçları ile;

- öğrencilerin kazanacağı davranışları açıkça gösteren amaçlara ne ölçüde ulaşıldığını,
- öğretme-öğrenme sürecinde karşılaşılan güçlükleri belirleyebilir,
- Toplanan bilgilerle, amaçlarda, öğretim stratejilerinde, kullanılan öğretim materyallerinde vb. unsurlarda düzenlemeler yapabiliriz.

Ayrıca ölçme ve değerlendirme sonuçları ile;

- ⇒ öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği, nasıl geliştireceği hakkında bilgi verir,
- ⇒ yeterince başarılı olan öğrenciyi motive eder,
- ⇒ öğrenci hakkında verilecek kararlara dayanak oluşturur,
- ⇒ öğretmene kendi öğretiminin etkililiğini belirleme fırsatı verir,
- ⇒ ilgililere eğitimin nitelik ve niceliği hakkında bilgi sağlayabiliriz.